

HVORDAN TENKTE NS-FOLK?

INO-brosjyre med sammenfatning av våre meninger

INOs styre har ikke bare feriert i sommer. Det har faktisk i samarbeide med gode krefter laget tekst til en brosjyre som skal gi uttrykk for de tanker og ideer som har bestemt NS-folks handlinger. Det har helt til det siste versert de mest fantasifulle betraktninger om disse forhold. Felles for utredningene er at hovedpersonene ikke har vært delaktige i dem.

Dette blir nå rettet på. Teksten til brosjyren er gjengitt på sidene 5 og 6 i dette nummer. Når brosjyren er ferdigtrykt, vil den bli spredt i den utstrekning vi har kapasitet. Den vil bli tilgjengelig gjennom INO, og vi ber om hjelp til utbredelse når den foreligger. Det er på tide at den oppvoksende slekt får et nøkternt og fremfor alt sant bilde av NS-folk. INO ønsker å medvirke til det.

KOMMUNISMENS GRENSELØSE UDUGELIGHET

I 1952 fikk jeg (oh under) inn en epistel i Dagbladet. Frontkjemperne var blitt angrepet (bakfra) av statsråd Gundersen og Wright (H). Angrepene var kanskje ikke verre enn vanlig var, men denne gang fremsatt mot bedre vitende. Folk i deres posisjoner «burde ha visst». Jeg påpekte blandt annet det betimelige og for oss legale ved sin nødvendighet, å stanse kommunismen.

Postulatet «burde o.s.v.» har fått fornyet aktualitet etter kursen i øst. Det er blitt mange vitere som burde ha visst. Det er nesten vemodig å følge diskusjonene: jeg påpekte dette i 1968 — jeg allerede i 65 — men

Av Hakon Warendorph

jeg så tidlig som i 59.

Opplysningene var nok tilgjengelige lenge før. I 1930 forelå Quislings Russland og Vi som beskrev de konkrete resultatene. Men kommunismens vesen, den umulige ideologien, menneskefiendlig og verdensfjern var avslørt, avdekket av mange både før og etter dette årstall. Moskavprosessene fikk til og med vestlige media til å reagere. Nei, det var liten grunn til å være uvitende for dem som skulle vise vei.

I tillegg til sin brutalitet — som ingen grenser kjente — avslørte kommunismen raskt sin

udugelighet. Den skapte kaos, misstemning, likegyldighet, korrupsjon og kameraderi utover all rimelighet og med et tempo som bare det lave utdannelsesnivå og det druknende feudalsystemet gjorde mulig. Man styrtet fra asken til ilden. Kanskje særlig fordi systemet ikke bare var ubrukelig, men det gjorde også befolkningen udyktig til kreativ og ansvarlig tenking og handling. Det psykiske folkemord rammet langt flere enn det fysiske, det sier ikke lite.

I kampen mot marxismen hadde NS en fremtredende plass og brukte de sterkeste og beste argumenter allerede tidlig i 30-årene. Våre varselsrop ble ikke hørt av andre enn våre hjemlige marxister. De hørte til gjengjeld godt — og handlet deretter. En infam og villedende løgnpropaganda som idag fortøner seg absurd, fikk gjennomslag. De «røde» fikk regjeringsmakt, desimerte vårt forsvar og vår forsvarsvilje og dokumenterte sin udugelighet. — De skaffet oss 9. april.

Nå burde våre marxister ha høstet sine frukter. Nå hjalp nemlig verken Kohts eller Nygaardsvolds tårer eller Hambros øyeblikkskløkt. De store ordene ble patetiske replikker i stormaktens spill. Men våre kløktige såmenn sørget for å unndra seg innhøstingen av de bitre frukter. 10 års intens nedrakking hadde lagt grunn for en formidabel skyldsoverføring. De fem krigsårene ble også godt utnyttet. Hjemme og ute var det folk som visste at deres politiske liv avhang av om de lyktes. Jo mere som blir kjent av fakta desto mer fantastisk blir det «gode» resultatet. Quislings frykt for kommunismen og for at Norge skulle bli et tysk lydrike, ble deres redning. De som hadde overgitt oss til stormakts-spillet kom hjem som redningsmenn, makthavere og dommere. — Nå slåss de om hvem som først advarte!

Vi hoverer ikke, dertil har konsekvensene for store deler av menneskeheten vært for uhyrlige: Men vi gleder oss over at kommunismen ved sin udugelighet kjørte seg selv av sporet. Nå gjelder det bare at «alle gode krefter» ikke henger seg på toget og blir med utfor stupet. Det er utilitært naivt å legge de samme mål på mulighetene til

(Forts. side 9)

C. J. Hambro om de alliertes opptreden:

«INGEN NASJON ER BLITT SÅ UTNYTTET OG UTPUMPET SOM NORDMENNENE»

Ja — endelig er det, av stortingspresident Benkow, bestemt at C. J. Hambro skal få sin statue foran stortinget. Han var en av Norges store statsmenn, som hadde sine meningers mot og som var like ærlig og hederlig som vår nåværende stortingspresident. Hambro, som alltid passet på det helt formelle i all politikk og folkeretten, som Norge hadde forpliktet seg til å følge nøyaktig, fulgte også alltid grunnlovens klare ord, fullt ut. Da han kom til London fra Amerika 1943, undrer man seg over at han ble avvist av «Regjæringa». Og Trygve Lie skriver i sin bok at da han en gang hadde lunch med Churchill og Eden, så hadde han foreslått at Hambro skulle få et viktig oppdrag, men da ble begge to helt rasende og sa at Hambro jo var en fiende av England! Han ble kuttet ut fordi han ikke ville være med på den i London fabrikkerte falske «Elverumsfullmakten» med nasjonale bånd og lakksegl, og hvor hans egen signatur var satt. At Hambro her hadde helt rett, har nå historikeren O. K. Grimnes plumpet ut med i sin bok «Veien inn i krigen» på side 105. Han skriver at «det hersket en viss uklarhet med hensyn til hvor generell den fullmakten var som stortinget ga sin tilslutning til.» (Dette siste er jo en direkte løgn!).

Av Willy Bjørneby

«Uklarheten ble ikke mindre ved at man ikke hadde de stenografiske referatene fra Elverumsmøtet å støtte seg til.» (Ny løgn! Der var ingen stenografer på Elverum!). «Politikerne (i London) måtte stole på sin hukommelse, eventuelt på hastig nedskrevne notater. Det er således symptomatisk at da Nygaardsvold og Hambro i juni siterte eller skrev om fullmakten og utviklingen på Elverumsmøtet, siterte de feil og omtalte utviklingen galt.» Ærlig som Hambro var skrev han så senere i sitt «historisk supplement» side 102, følgende rystende avsløring: «Det kan neppe sies å være historisk korrekt når regjeringen, under sitt opphold i London stadig lot anvende, og selv anvendte, det uttrykk at den hadde fått et enstemmig tillitsvotum av stortinget. I Norge kunne meget få, den gang, være vitende om at dette uttrykk lå på siden av sannheten. Der ble skapt et falsk inntrykk som ble misbrukt partipolitisk til å skape en glorie, som var uhistorisk. På den annen side var det umulig for noen som var utenfor Norge å protestere mot denne falske forestilling som styrket regjeringens stilling utadtil.» Sitat slutt. Og Grimnes skriver på side 87 i sin bok: «9. april ga nasjonalfor-

samlingen hverken noe absolutt pålegg om at Regjeringen skulle føre krig, reise ut av landet eller opprettholde en fri regjeringsmakt så lenge som mulig. Det som stortinget først og fremst vedtok 9. april 1940, var å forhandle.»

Men så kommer det noe høyst merkelig, idet Grimnes, på side 48, i sin bok, skriver at: «Hambro, på Elverum, hadde uttalt at Norges regjering var den eneste som hadde internasjonal bemyndigelse og fullmakt til å opptre, selv om den satt i fremmed land.» Det norske folk forlanger et klart svar av vår *Justisminister* og vår *Riksadvokat*, på hva Hambro her siktet til? Av hvem, og når hadde Regjeringen fått en slik internasjonal bemyndigelse og fullmakt? Ellers var Hambro ærlig og hederlig nok til, i et foredrag i Amerika 1943, å si følgende åpenhjertige om England: «Vårt land har ikke motatt noe, men har gitt mange bidrag. Vår Regjering har betalt for alt hva den har behovet. Vi har endog betalt for bruken av enhver flyplass og hangar i Storbritannien, hvorfra våre fly beskytter det britiske folk. Våre krigsskip betaler havneavgift etter å ha vært i konvoitjeneste eller når de kommer i havn. In-

gen nasjon er blitt så utnyttet og utpumpet som nordmennene!» Sitat slutt. Her bekrefter jo Hambro helt at Norge ikke var alliert med England.

Nygaardsvold har skrevet: «Det som min avmechtige forbitrelse var rettet mot, var England! Hvordan hadde ikke dette land forsøkt å drive oss ut av vår nøytralitet og inn i krigen. Og, når det så var skjedd, så maktet det ikke å hjelpe oss. Vi ble bare rådgivere og ærendsgutter for de «allierte» militærledere, og britene skal hverken nå eller i fremtiden krenke vår territoriale selvbestemmelsesrett og politiske uavhengighet.» sitat slutt.

Ja — sett opp statuer av begge to! Med *mottoet*: Som takk for at disse store statsmenn våget å avsløre den virkelige sannhet om Norges skjebnetime, hyller herved Benkow og hele det Norske folk dem som de virkelige ærlighetens helter de virkelig egentlig var!

**Sannhetens sak
seirer
gjennom
nederlag.**

BLIKK PÅ VERDEN

Av Arbirer

Polens grenser

I et vennlig brev bebreider en tysk leser meg at jeg i en tidligere kronikk har skrevet om «de sovjetokkuperte områder av Øst-Polen». Han hevder at dette var områder som Polen i et erobringstog i 1921 tok fra Hvite-Russland og Ukraina mens sovjetarmeen sto i svære kamper mot den hvite armé, og at områdene derfor i rettferdighetens navn tilhører Sovjetunionen.

Når jeg i noen grad gir ham rett, så er det ikke fordi området ble ervervet med våpenmakt. Det er intet kriterium på hvorvidt et område rettferdig tilhører en stat eller ikke. Derimot bruker han i et forøvrig meget interessant vedlegg det argument at det i dette område totalt levde flere hviterussere og ukrainere enn polakker, og det lar seg selvfølgelig høre. En del av området var imidlertid overveiende polsk befolket. Det gjaldt f.eks. byen Lvov, som var et markert polsk kultursentrum. Min mer nyanserte konklusjon er at Polen burde ha krav på å få ihvertfall noe av det tidligere Øst-Polen tilbake. I alle fall har landet adskillig mer rett til det enn til å beholde de rent tyske områder det har okkupert i vest etter siste krig. Det er forøvrig et poeng at en del av den polske befolkning i de sovjetokkuperte områder nettopp er overført til de tidligere tyske områder. Der ble jo et tosfret antall millioner tyskere drevet ut, mens rundt to millioner omkom i prosessen. (Se forøvrig Egil Hornings artikkel på denne side).

Nynasjonalismens periode

Noen hevder at nasjonalismen er død. Det vi opplever i disse tider, er at det motsatte er tilfelle. Stadig dukker det opp krav fra nasjoner som ønsker sin frihet og selvstendighet. Vi ser det ikke bare i Randstatene og i Sovjetunionens asiatiske deler, men også i Jugoslavia, der såvel slovenere som kroater og etniske albanere gjør opprør mot sentralmakten. Også i Slovakia er det en ganske sterk separatistisk bevegelse. For dem som ikke husker det, nevner jeg at Slovakia under siste krig fikk sin selvstendighet under den nasjonale fører pater Hlinka. Det er nok sporene etter ham vi igjen ser.

Det er min personlige mening at det kan være riktig og nyttig at forskjellige folkeslag lever sammen i føderasjoner eller konføderasjoner. Betingelsen er imidlertid at intet folk innenfor et fellesskap opptrer som herrefolk. Det har jo dessverre vært tilfelle i alle de sammenhenger som ovenfor er nevnt. I Sovjetunionen har russerne vært herrefolket, i Tsjekkoslovakia tsjekerne og i Jugoslavia serberne. Noe av det samme har vi i Belgia, der de fransktalende walloner så avgjort har opptrådt som herrefolk overfor flamlenderne. Resultatet har da også vært konstant uro.

Overnasjonale løsninger kan, mener jeg, ha fremtiden for seg, men betingelsen er at det finnes frem til ordninger som ikke føles krenkende for de nasjonale egenarter.

Norsk stahet

I Sør-Afrika fører de Klerk en dristig politikk i retning av å lette forholdene for den sorte befolkning og å gi den større innflytelse på utviklingen i landet. Når jeg sier dristig, er det fordi han med dette utfordrer stadig større deler av landets i dag bestemmende hvite befolkning. Det er slett ikke umulig at denne hvite opposisjon i løpet av noen tid kan velte de Klerk. Man skulle vente at de norske politikere som så ivrig har engasjert seg i Sør-Afrika-spørsmålet, skulle hjelpe og støtte ham. Men nei da. Man opprettholder sin gamle halsstarrige linje med sanksjoner og det hele. Man krever alt på en gang. Men ethvert fornuftig menneske burde da innse at en løsning på dette vanskelige spørsmål først og fremst krever tid. Det man står overfor, er en konflikt mellom en høyt utviklet og en temmelig primitiv kultur. En utjevning mellom dem krever ihvertfall tiår. Går man for fort frem, vil det ende i kaos.

Polens østgrense i historisk lys

I Folk og Land nr. 5 1990 skriver «Arbirer» i spalten «Blikk på verden» bl.a.: «Hvorfor går ikke polakene og verdensopinionen, inklusive norske media, inn på det som må være det helt sentrale: Å bringe de sovjetokkuperte deler av Øst-Polen tilbake til landet?»

I sin forklaring for lagmannsretten 1945 sa Vidkun Quisling bl.a.: «Så delte Tyskland og Russland Polen mellom seg, og Polens østlige provinser fikk den fryktelige skjebne som de fikk, og som det nå trekkes dekke over, men hvor hele intelligensen ble uttrykket. Jeg hører med skrekk om de redselsgjeringer som er begått av tyske myndigheter, og det er vanskelig for meg å forstå at noe slikt har kunnet skje, men jeg har også sett de redselsgjeringer som ble begått av de russiske bolsjevikiske myndigheter i de polske østlige provinser. Men

Av Egil Hornin

det var berettiget av Russland å ta de provinsene, for de tilhørte Russland, det var russiske nasjonale provinser, hviterussiske og ukrainske landskaper som egentlig hørte til det russiske rike, og det var Polens dårskap at det ikke i tide var kommet til en ordning med Russland.» (Eidsivating referater s. 343)

Er disse Quislings ord svaret på «Arbiters» spørsmål? Eller er den hemmelig tilleggsprotokollen i avtalen mellom Tyskland og Sovjetunionen datert 23. august 1939 svaret?

Sistnevnte deler interessene mellom de to land i Polen med en linje begrenset av elvene Narew, Weichsel og San. Quisling sa i sin forklaring for lagmannsretten at dette nå (1945) «trekkes dekke over». Men spørsmålet er om det ikke også i dag dekkes til? Vi har hørt om

Polens vestgrense (Oder-Neisse), men personlig har jeg hørt praktisk talt intet om at Sovjetunionen i avtalen fra 1939 skubbet vestgrensen sin et godt stykke inn i vesten. Og det vesentlige i den forbindelse er at Sovjetunionen i 1945 stod som en av seierherrene i konflikten 1939—45. I kraft av denne status kunne avtaleresultatet fra 1939 bli stående, i kraft av denne status kunne forholdet «dekkes til», for man spør ikke seierherrene etterpå hvordan de har ordnet seg.

Etter min oppfatning er stillheten om Sovjetunionens vestgrense mot Polen et illustrerende eksempel på at krigsresultatet fra 1945, som 1939-avtalen er en forløper for, er i full kraft og virker i praktisk politikk. Og hvorfor skulle den ikke det, når Sovjetunionen ved etterfølgere fremdeles har makten?

TILBAKE TIL FOLKET?

Under injurienesaken mellom Hans S. Jacobsen og stortingsmann Sverre Løberg i 1969 var medias referenter tallrike.

De behøvdé ikke anstrenge seg synnerlig for å la blyanten finne sine små stier, eller rettere sagt: brede veier. De lyttet med begge ører til saksøkte, Sverre Løberg, men lukket dem for Hans S. som var saksøker. Saken gjaldt Løbergs sterke ordbruk i forbindelse med utgivelsen av Ralph Hewins bok om Vidkun Quisling, — «Profet — uten ære».

Pressens referater fra saken inneholdt en lang rekke feilaktige påstander, noe som tydet på at de, stort sett, var gjort ferdige på forhånd, — og partsinnleggene fra Hans S. var overhodet ikke tatt med. Selvfølgelig vant Sverre Løberg saken.

Såvel saksøkte, som hans advokat, Annæus Schjødt, som var velkjente for sitt hat til Vidkun Quisling og Nasjonal Samlings tilhengere, følte at en slik lett kjøpt seier nær sagt var forsmadelig, og de ga uttrykk for at motparten ikke var behandlet fair av pressen. Tidsskriftet «Farmand» var enig med dem, og i en kommentar til saken viste den sin indignasjon over forbigåelsen av Hans S.

Riktignok var slik skammelig behandling velkjent i pressen fra prosessene i årene 1945—48, men nå var det gått nesten 25 år siden den gang, og vi skulle tro at massemedia hadde funnet tilbake til den rette objektive form. Ja, at alle de som gjennom årene hadde gitt uttrykk for sitt hat til oss, nå vel måtte føle seg

Av Kjell Blich Schreiner

tilfredsstillet.

Hvor godtroende vi var, og fortsatt er, — 45 år etter freden! Tirsdagskvelden den 3. mai viste oss det tydelig, der vi flokket oss foran TV-skjermen, hvor «Antenne ti» innbød til et program om mulighetene for forsoning mellom Nasjonal Samlings medlemmer og de «gode» nordmenn. Et program hvor den tapende part skulle møte motstanderne i en debatt bunnet på viljen til forståelse og respekt.

Hvor uendelig skuffet ble ikke vi seere, — og hvor lamslått måtte ikke den tapende parts representanter i programmet ha blitt, da det viste seg at vi igjen var lur gjennom vår tro på massemedia og motstandsfrontens redelighet.

I stedet for en rolig og avbalansert debatt ble det fra motstandernes side avfyrt et fyrverkeri av lumpenhet og intoleranse hvor den patriotiske forstoppelse undergravde all sunn tenkning og fornuft.

Våre representanter kom i det hele tatt ikke til ordet, og selv overfor påstander som dokumentarisk kunne motbevises hadde de ingen muligheter til å gjøre det. Forsøkte de seg ble de avbrutt av en programleder som åpent viste hvilken side av kløften han sto på.

Dette resulterte i at da Eivind Saxlund søkte å få forklart tyskernes rett til okkupasjonen av Norge, ble det i «VG» og i det kristelige dagblad, «Vår Land», tolket som om han mente at Norge ikke var okkupert under

siste verdenskrig(!) Eivind Saxlunds velkjente medlemskap i Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie burde vel kanskje ha sagt sitt. Også Knut Baardseth ble avbrutt da han trakk frem at Nasjonal Samling ble startet som en motvekt mot kommunismen, og at en stor del av innsatsen gjaldt kampen mot den.

En taletrengt krigsseiler, Magnus Strandberg, var ikke enig i dette, og i sin fordømmelse av vårt «forræderske spill» i mellomkrigstiden, tok han også med Fedrelandslaget. Endelig bra at vi her kom i godt selskap med Fridtjof Nansen og Christian Michelsen, — Fedrelandslagets stiftere.

Henry Rinnan ble trukket inn i «Antenne ti» denne kveld. Antakelig som et eksempel på hvilke utskudd Nasjonal Samling hadde blant sine medlemmer. Sannheten er at Rinnan slett ikke tilhørte vårt parti. To ganger ble hans søknader om medlemskap avslått, ut fra hans kriminelle fortid.

Og innslaget om jødene, da, — et emne som er tabu for oss tidligere «nazister». Men burde ikke noen av dem som snakker høyt om skyld og ikke-skyld se seg tilbake. Lese litt mer. F.eks. Nils Johan Ringdals bok: «Mellom barken og veden». (Aschehoug 1987)

I forbindelse med en anmeldelse av boken skriver Linge-mannen, major Svein Blindheim bl.a. dette i «Dag og Tid» 14. januar 1988:

— Berre på eit område (Forts. side 9)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
AAGE-H. BERG

Redaksjonssekretær:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo,
Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11—15. Onsdag også 18—20.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet i kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.
Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.
ISBN 0802-9652

Tro og tillit

I en tid hvor menneskets handlingsmønster i stor grad har tatt preg av ting, blir mange begreper og forestillinger som tidligere hadde mening og betydning, nokså innholdsløse. Det resultatrettede samfunn har skapt begreper som tøff, effektiv og kunnskapsorientert, omstillingsvillig, ung og ekspansiv. Listen kan gjøres lenger, men et fellestrekk ved begrepene er at de fortoner seg minst like diffuse som tidligere tiders.

Den kristne og humane tradisjon er fortsatt levende, men holdes på ærbødig avstand av det daglige liv. Man tror ikke lenger — annet enn på sin egen ufeilbarlighet og dagsrevyen. Det gir ikke de store vyer akkurat. Man har heller ikke tillit særlig høyt på menyen. Det måtte da være den usvikelige overbevisning om sine kunnskapers fortrefelighet. Det må gi liten fortrøstning og mange skuffelser for tiden.

«Å handle i tillit til» er nå en omskrivning. Oftest betyr det «dette vil jeg ikke ha noe ansvar for». Kanskje er det ikke så rart. Svært mange som har ment seg berettiget til tillit, har sviktet. Men feilen ligger ofte hos dem som kritikkøst biter på usannheter. Tillit må ikke bygges på svada. Tillit skapes av klare og veloverveide utsagn, av perspektivrikt framsyn og gode handlinger. Når en slik begrunnet tillit er bygget opp, da kan vi handle «i tillit til». — Uten den store oversikten, uten de små detaljene, uten den spissfindige jussen kan og kunne vi da — med god samvittighet — ta standpunkt og handle.

Det er ikke å sette sin egen vurderingskraft ut av funksjon. Tvert imot — det er å ta konsekvensen av vurderinger over lang tid. Våre aktive forsvarsadvokater har idag ingen problemer med å få gehør for dette humane prinsipp i rettsalene og mediadebattene, men selv ikke etter et halvt hundre år og etter at tusenvis av dokumenter, memoarbøker og beretninger er tilgjengelig, er dette prinsipp blitt NS-folk til del. Tro og tillit er ikke «in» for alle. Eller er det kanskje en liten lysning. Unge historikere og skribenter har sjokkert de etablerte «vitere». Noen er i ferd med å overta den lite tiltalende jobben å grave i gammel elendighet. En jobb vi måtte gjøre fordi vi ble overlatt bevisbyrdene overfor dem som lite vet om tro og tillit.

Vi har det håp at de unge kan akseptere begrunnet tro og tillit som verdifulle elementer i et samfunn som er i ferd med å falle fra hverandre av mistro, grådighet og selvhevdelse.

Bruk postgirotalongen!

Med dette nummer følger en postgirotalong. Den er i første rekke ment til bruk for dem som av en eller annen grunn ennå ikke har betalt sitt abonnement for i år, men en annen god anvendelse er å sende oss en ekstra «vennegave», stor eller liten. Vi sender vår avis til et ganske be-

tydelig antall mennesker vi mener bør være orientert om våre synspunkter. Om vi ikke får tilstrekkelig med «vennegaver», kan vi bli nødt til å innskrenke antallet slike forsendelser, og det tror vi ville være svært uheldig for vår sak.

En av de aller mest trofaste

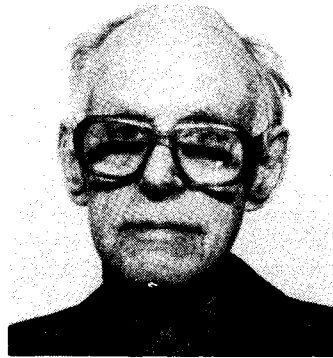
Harald Knudtson *Schaanning* ble NS-mann i 1933, og senere har han vært det. Hvis noen i denne forbindelse ser for seg en hardbale gatekjemper, så kan de vanskelig ta mer feil. Schaanning er nemlig et av de elskeligste og fineste mennesker som går i to sko.

Like til det siste har han vært forretningsfører i «Folk og Land», men fordi han snart fyller 86 år, har han funnet å måtte trekke seg tilbake. Det beklager vi, men kan forstå det, for han har hatt endel fysiske plager i det siste, selv om hodet er like klart som det alltid har vært.

Nå ved hans tilbaketreden finner vi det riktig å trekke ham litt frem i lyset og la ham fortelle litt om seg selv.

— *Hva fikk deg til å slutte deg til Nasjonal Samling?*

— Quisling, selvfølgelig. Han var en mann som forsto sin tid og ville det gode. Jeg hørte ham for første gang tale offentlig på Ullern skole 7. juni 1933, og fra da av var jeg hans mann. Før det hadde jeg vært medlem av Fedrelandslaget og danseklubben Unge Høyre, men det tilfredstilte meg aldri. Jeg tok skrittet fullt ut og meldte meg inn i NS

21. september 1933, og siden har det ikke vært noen vei tilbake.

— *Du ble altså ikke skremt av Quislings landsforræderske virksomhet i april 1940.*

Den fredelige mannen fnysjer. — Om noen var landsforræderske, så var det Det norske arbeiderparti. Det var Nygaardsvold-regjeringen som førte oss inn i krigen og okkupasjonen ved sin hodeløse og fullstendig uforsvarlige politikk.

— *Så fikk du vel høye stillinger under okkupasjonen som takk for din trofasthet?*

Schaanning ler godt. — Så særlig fete greier var det jo ikke. Jeg gjorde hva jeg ble

bedt om og begynte som sekretær i NS generalsekretariat, der jeg senere ble kontorsjef. Det var en fin tid. I Riksledelsen traff jeg en lang rekke hederlige og sterkt fedrelandssinnede mennesker som jeg lærte å sette stor pris på.

— *Og etterpå fikk du din rettferdige straff?*

Enda en gang fnysjer Schaanning.

— Det var ikke annet enn ren hevsn fra våre motstanderes side. De forsøkte å velte over på oss et ansvar de selv hadde.

— *Tror du Vidkun Quisling noen gang blir kvitt forræderstemplet?*

— Neppes i min levetid, men hvis det finnes noe som heter historisk rettferdighet, vil man etterhvert lære å forstå verdien av hans innsats.

— *Hvordan ser du på vårt fedrelandss fremtid?*

— Jeg må innrømme at jeg ser nokså svart på det. Nasjonal bevissthet og identitetsfølelse mangler nesten fullstendig, og vi tilføres en mengde blandingsgods. Bare en ny nasjonal vekelse kan redde oss.

Vi ønsker Harald K. Schaanning alt godt i enda mange år.

EN MEDIASKAPT «ENIGHET»

Av Balder

I en også ellers interessant artikkel om historieskrivningen om okkupasjonen, offentliggjort i «Nytt Norsk Tidsskrift» nr. 2/1990, skriver historikeren Ole Kristian Grimnes at norske okkupasjonshistorikere arbeider strengt innenfor rammen av hva han kaller «det nasjonale konsenssyndrom», hvilket vil si at det meste av det som foregikk på den ene siden under okkupasjonen, var edelt og godt, mens alt på den andre siden var ondt og forkastelig. Dette siste er selvfølgelig min fortolkning. Men for å la ham si det selv: «Slik sett er det seierherren som har skrevet og stadig skriver historien om okkupasjonstiden i Norge. Når seieren i så høy grad kom til å bli støttet av alle meningsgrupper og politiske formasjoner utenom NS, og når den i så stor utstrekning ble knyttet til en kombinasjon av demokratiske og nasjonale verdier, ja, da ble den ett med det norske samfunnets selvforståelse på en måte som har gjort at all seriøs historieskriving om okkupasjonen siden har hatt denne selvforståelsen som sin forutsetning og ramme. (---) Tilbake blir bare kretsen rundt *Folk og Land* og Institutt for norsk okkupasjonshistorie (INO) som har kjempet så iherdig og frem til i dag så forgieves

for en oppreisning og for det alternative historiesyn som ligger i forlengelsen av det.»

Dette er selvfølgelig en helt korrekt oppsummering. Hva vi imidlertid har en mistanke om, er at Grimnes tror at denne konsens oppsto under okkupasjonen, og at den er bevart siden. Om så er tilfelle, er han på villspor. Det er nemlig følgende å si:

1. Under okkupasjonen utøvet motstandsbevegelsen gjennom London radio, illegale aviser og paroleutsendelser et meget sterkt press på den jevne nordmann for å få frosset NS-folk ute. Om man ikke gjorde det, ble man selv frosset ut. Denne utestengningen opplevde vi NS-folk — vel å merke først i de senere krigsår — når flere mennesker var samlet. Helt annerledes var imidlertid holdningen når man kom på tomannshånd med et menneske. Da var vedkommende oftest vennlig, forekommende og forståelsesfull. Det eksisterte den gang ingen egentlig hundrepresentig konsens. Den var bare tilsynelatende og påtvunget.

2. Til tross for det harde «retts»-oppgjør som umiddelbart ble satt i gang av seierherrene, hadde NS-folk de første

åtte—ti år etter 1945 færre sosiale vanskeligheter enn de senere har hatt. Fordømmelsen var på ingen måte så enstemmig som nå. Folk visste fremdeles, særlig i de mer lokale miljøer, hva NS-folk hadde gjort og villet, og hadde i mange tilfeller respekt for det. De som dengang i særlig grad plaget NS-folk, var de som selv hadde svin på skogen i form av tyskerarbeide og annen kontakt med tyskerne og derfor måtte anstrenge seg for å berge sitt eget skinn. Men disse hundretusener går vel ikke uten videre inn i den nasjonale og demokratiske konsens?

3. Umiddelbart etter 8. mai 1945 satte imidlertid alle media i gang en enorm propagandakrig mot NS-folk og alt vi sto for. Til å begynne med hadde alle overdrivelser en begrenset virkning, for folk visste jo ennå hva som i virkeligheten hadde skjedd og hva NS-folk hadde drevet med. Propagandakrigen har imidlertid fortsatt i alle år etter det, og etterhvert er den blitt farligere fordi folks faktiske viten om okkupasjonstiden er blitt mindre og mindre og nærmer seg nullpunktet. Derfor blir mediabildet av NS-mannen stående som «sannheten». Noe, men ikke mye overdrevet, er dagens mediabilde av NS-mannen

(Forts. side 9)

Landssvikanordningen er hovedfeilen

Mer fornuft fra h.radvokat Gerhard Holm i 1945.

(Forts. fra forrige nr.)

Jeg vet ikke hvilket faktisk materiale biskop Berggrav bygger på. I betraktning av den isolasjon han den gang levet under, kan det vel ikke ha vært så stort. Men på grunnlag av det ganske rikholdige materiale fra mange kanter av landet jeg har fått anledning til å innhøste i løpet av de siste måneder, kan jeg i dag opplyse at selve hovedgrunnlaget, den underskrift hvorved medlemmene skal ha «utslettet sin egen samvittighet og solgt sin overbevisning», svikter. Av de mange passive medlemmer som har søkt min bistand, er det ikke én som har avgitt noe skriftlig løfte til føreren i sin medlemsbok, ennsi noen forskrivning som skulle gjøre Berggravs karakteristikk berettiget.

Det er flere sorter medlemsbøker, og i enkelte finnes et løfte om troskap med plass til underskrift. men jeg har ennå til gode å få se en slik underskrift.

I «Bergens Tidende» for 7. august 1945 har overrettsakfører L. Aga, som bor i Utne i Hardanger, en lengere artikkel hvor han blant annet skriver om de siterte ord at «dette er vitterlig usannhet for hundreders og antagelig tuseners vedkommende. Derimot anfører Aga at «for en del av medlemmene som tilhører den spesielle kampanjeorganisasjon, gjelder noe annet. Herom kan almenheten overbevise seg blant annet ved henvendelse til politimestrene.»

Dette siste har jeg ikke noe nærmere kjennskap til, da det er det passive medlemskap jeg spesielt har ofret nærmere undersøkelser. Personer som - med eller uten medlemskap - har gått fienden aktivt til hånd, holder jeg utenfor. Spioneri, angiveri og særlig tortur til fordel for fi-

enden fortjener etter min mening en streng straff.

Arbeid på flyplasser, festningsanlegg, barakker etc. kommer i en klasse for seg. Særlig i krigens første år ble sådant arbeid ikke sett på med de samme strenge øyne som i den siste tid. Det er også grunn til å sonde mellom dem som forlot sitt regulære arbeid for å oppnå en bedre fortjeneste ved tyske anlegg, og dem som søkte til slike anlegg på grunn av arbeidsløshet.

Også frontkjemperne kommer i en særklasse. Mange av disse er uklare idealister som virkelig har ment å gavne sitt land - et punkt jeg senere kommer tilbake til.

Et hovedpunkt som i første rekke har interessert meg å få oppklart er motivet for innmeldelsen. Dette viser seg å være ytterst forskjellig. Det kan knytte seg til forhold som ligger forut for invasjonen eller til begivenheter under okkupasjonen eller begge deler sammen. Det kan ha vært frykt for tyske overgrep - enten overfor landet eller overfor vedkommende selv. Ikke sjelden har angjeldende meldt seg inn for å hindre at hans stilling ble besatt av en virkelig nazist, og dette er til dels skjedd etter kollektive drøftelser. - Somme har meldt seg inn simpelthen for å beholde sin stilling og sitt levebrød. - Ofte skyldes innmeldelsen sterk personlig påvirkning, undertiden bare eksemplets makt. Som i en østlandsbygd, hvor en populær distriktslege var den drivende kraft for partiet og hvor ca. 11 prosent av befolkningen skal være innmeldt, deriblandt flere av bygdens beste folk. - Ja, i ett tilfelle meldte man seg inn utelukkende for å få anledning til å

sende et telegram til sin datter som oppholdt seg i en tysk by. Han ville kalle henne hjem fordi han hadde fått rede på at hun var ettertrebt av en tysk offiser der nede. Tross medlemskapet i NS drev han bevislig i sin daglige dont en systematisk sabotasje overfor tyskerne. På grunn av medlemskapet står han i dag uten levebrød.

Jeg skal i det følgende nevne en del momenter som blir påberopt av NS-medlemmer til deres undskyldning, hentet fra forholdene før krigen nådde Norge.

Hovedmomentet er her den systematiske undergravning av forsvaret som arbeiderregjeringen og venstre den gang drev. At endog en forsvarsminister hadde vært ridder av det brukte gevær, falt spesielt mangen forsvarsvenn tungt for brystet. En av mine hjemmelsmenn skriver i den forbindelse:

«Hvis noget folk skulle forstå hva frihet og selvstendighet er verd og hvor vanskelig det er å vinne tapt frihet og selvstendighet tilbake, så burde vi nordmenn som i over 500 år har vært under fremmed herredømme forstå det.»

Et annet og for mange kanskje like sterkt moment var det partityranni som ble øvet, og ikke minst utover landdistriktene. Vi minnes hvorledes arbeiderne på mange steder ikke bare tok makten fra bøndene, men også gang på gang skadet dem ved å gå til streik midt i onnetiden. Det var ikke ganske få bønder - kanskje særlig i Østfold og Oppland fylker - som av den grunn gikk inn i det nye parti allerede i 1930-årene.

Andre foreteelser virket i samme retning. En og annen av mine kilder minner om våre kommunisters intime forbindelse med Sovjet og de subsidier de mottok fra den kant. En av dem forteller at han har stått på gaten i Oslo og sett medlemmer av Nygaardsvold-regjeringen gå i tog under faner med blandt annet følgende innskrift: «Ned med alteret, tronen og pengesekken».

Jeg nevner ikke dette for å rette noe angrep på Arbeiderpartiet eller Kommunistpartiet, som sikkert har et annet syn i dag, men bare til forklaring av medlemskapet i NS som for øvrig den gang var et lovlig politisk parti.

Så kom 9. april.

Det lar seg ikke nekte at Quislings påfallende raske innskriden den dag pekte meget sterkt i retning av landsforræderi. Men allerede før en uke var gått, før folket hadde fått tid til å summe

seg, trakk han seg tilbake og vekk plassen for det Administrasjonsråd som Høyesterett da hadde oppnevnt. Den tautrekning som lå bak dette, hadde publikum intet nærmere kjennskap til. Men i anledning av fratredelsen, fikk han 15. april en takktale i radio av Høyesteretts Justitiarius som var i høy grad egnet til å slå mistanken om landsforræderi ned.

Denne tale har senere stadig vært forsøkt bagatellisert. En hører ofte den bemerkning: «Pytt, den takken måtte jo alle forstå var ham påtvinget.» og ordlyden har jeg ikke sett gjengitt i noe offentlig skrift etter kapitulasjonen, før jeg nå finner den i høyesterettsdommer Schjelderups bok: «Fra Norges Kamp for Retten», (side 51-52).

Den er ikke lang, og for sammenhengens skyld finner jeg å måtte sitere den:

«I denne for land og folk så skjebnesvangre tid har herr Quisling stilt seg til disposisjon i den hensikt å bidra sitt til å unngå blodsutgydelse i de okkuperte distrikter og til at ro og orden skulle opprettholdes. Ved nå å tre tilbake, har han på nytt vist sin ansvarsfølelse og sitt fedrelandssinn. Jeg takker derfor herr Quisling for hans erklæring, ved hvilken den av Høyesterett etablerte ordning er gjort mulig.»

Da vi hørte disse ordene, forsto vel de fleste av oss at de skyldtes et sterkt press. Men Høyesteretts Justitiarius, landets øverste dommer, står så høyt i folkets omdømme, at vi ikke har lett for å tenke oss at han i en offentlig proklamasjon som denne, likefram uttaler seg mot sin overbevisning. Jeg husker at jeg for mitt eget vedkommende tenkte: «Dette må ha kostet stor overvinning og er naturligvis et vilkår for fratredelsen, men landsforræder kan Justitiarius etter dette ikke anse ham for å være.»

Men selv om en etter denne takktale fremdeles kunne være i tvil, så måtte tvilen falle bort etter det vi fikk høre umiddelbart etter: Det var nemlig at Quisling ved sin avgang hadde fått det ærefulle verv av Administrasjonsrådet å forestå demobiliseringen i den okkuperte sone*).

*) Etter foredraget har et medlem av Administrasjonsrådet opplyst meg om at Q. ikke fikk dette oppdrag av Administrasjonsrådet, men direkte fra tyskerne som et vilkår fra tysk side ved siden av takktalen. Dette ble imidlertid selvfølgelig ikke meddelt offentligheten i noen form. Det lå derfor nær å

tro - og er av folk flest blitt trodd like til nu - at oppdraget var gitt gjennom Administrasjonsrådet, hvilket har samme betydning for min argumentasjon.

G. H.

Vel kan det til nød la seg høre at en bruker en del ord som en ikke mener noe med ved en slik anledning, men å sette en mann som en anser for landsforræder til å forestå en demobilisering av tropper som er ute for å forsvare sitt land, det lar seg ikke høre.

Jeg nevner ikke dette som noen kritikk, hverken mot Administrasjonsrådet eller mot Høyesteretts Justitiarius, som fremdeles har min høyaktelse, men bare for å dokumentere at det på dette tidspunkt ikke kan være tale om å stemple som landsforræderi bare det å være medlem av Quislings parti.

Og jeg er heller ikke i stand til å se at det senere er inntruffet noen begivenhet som skulle gjøre en slik karakteristikk av medlemskapet berettiget.

Tvert imot inntraff det flere begivenheter i 1940 og 1941 som likefram kunne oppfordre til å gå inn i partiet - og som førte til mange nye innmeldelser.

Jeg nevner her først våre egne troppers stadig tilbaketreking og skuffelsen over den mangelfulle hjelp vi fikk av de utrenede britiske tropper våren 1940. Videre Hollands og Belgias overgivelse, Dunkerque, at vår konge og regjering måtte forlate landet og at vår hær i Nord-Norge måtte overgi seg. Og til slutt Frankrikes kapitulasjon. - Alt dette kom slag i slag. Tyskland syntes uovervinnelig. Hva under da at mange mente at nå gjaldt det å avfinne seg med overfallsmannen så godt en kunne, nå når også krigen i Norge var slutt. Ja, i juni var jo stemningen så nedtrykt, at selv Stortingets presidentskap - sikkert meget motstrebende - fant å måtte bøye seg for tyskernes trykk og henstille til Kongen å abdisere.

De var ikke få som i denne tid fant å måtte søke seg inn i det tyskvennlige parti, for at landet ikke skulle få altfor hårde vilkår ved fredsslutningen.

Ingen kan si at dette var landsforræderi. All politikk er jo i større eller mindre grad opportuniste, og alle er ikke like modige eller utholdende. Heller ikke ser alle like langt i en vanskelig situasjon.

Så kom Quisling til makten igjen 25. september 1940. Om hans fedrelandssinn følte mange seg overbevist etter attesten i april, og de trodde forsikringen

(Forts. side 8)

Det originale hjørnet

- TIL GLEDEN

Vi pynter så ofte vår sorg til fest
med tårer som edle stener,
mens lykken blir en beskjeden gjest
og gleden en sortkledd tjener

...

La skinne din gjede.

La blekne din sorg.

La lykken få hånd om din vrede.

De gladeste gledene ta du på borg
og bli bare rikere ved det.

HaWa

Hvordan tenkte de som sluttet opp om Nasjonal Samling?

Folk som sluttet opp om Nasjonal Samling ventet ikke at alle skal være enige med dem, men de ber om forståelse for at det fantes ærlighet og fornuft i deres måte å tenke på. Her er noen elementer av deres tankegang:

Bakgrunnen for Nasjonal Samling

I 1920-30 årene var det en sterk frykt for verdenskommunismen i hele vest-Europa. Man leste om slaveleire i Sovjet med millioner av fanger og man leste om utryddelse av folkegrupper. Man leste om Moskva-prosesene og om kirker som ble brukt til staller, kinoer m.v. I den kristne verden var frykten dyptgripende og reell overfor det som skjedde med religiøse grupper i den ateistiske stat. I Norge var Arbeiderpartiet, som ble regnet som et kommunistisk parti, på sterk fremmarsj. Det agiterte åpent for den kommunistiske verdensrevolusjon og for nedbryting av vårt forsvar. Som i de andre europeiske land dannet det seg også i Norge nasjonale bevegelser for å bekjempe den kommunistiske utvikling. Den ledende bevegelse i Norge ble Nasjonal Samling under ledelse av Vidkun Quisling.

Den annen verdenskrig bryter ut

Nasjonal Samling gikk med stor kraft inn for styrking av forsvaret og for en absolutt norsk nøytralitet. Nasjonal Samling angrep Nygaardsvold-regjeringen fordi den forsømt forsvaret og førte en unøytral politikk. Som eksempel på det siste kan nevnes tonnasjeavtalen med England, der en stor del av den norske handelsflåte ble stilt til de vestalliertes disposisjon allerede vinteren 1939-40. Videre fikk vi Altmark-affæren, der man unnlot å forsvare et tysk fartøy, som lovlig befant seg i norsk farvann, mot et ødeleggende britisk angrep. Quisling hevdet med styrke at Nygaardsvold-regjeringens politikk ville føre til at Norge ble trukket inn i krigen.

Norge trekkes inn i krigen

Da dette skjedde 8. og 9. april 1940 - først ved at de vestallierte la ut miner i norske farvann, og deretter ved at tyske tropper invaderte Norge - reagerte NS-folk forskjellig. De fleste mente at de tross forsvarets elendige tilstand måtte forsøke å kjempe mot invasjonstyrken, og ikke så få falt i kampen. De NS-folk som vendte tilbake, var dypt desillusjonerte fordi de ved selvsyn hadde sett resultatet av Nygaardsvold-regjeringens ansvarslose forsvarspolitik. Disse gikk,

kanskje enda sterkere enn før, inn for NS-arbeidet igjen. Andre NS-folk mente at det å ta kampen opp mot verdensdengangsterkeste krigsmakt, var å føre norske gutter direkte i døden all den stund vårt forsvar var så elendig. Isteden mente de man måtte søke å komme til en ordning med tyskerne i likhet med det som var skjedd i Danmark. Fordi det var Quisling som hadde advart mot og forutsagt det som skjedde, mente NS-folk at han var den rette til å styre i regjeringens fravær. De nærret et begrunnet håp om å bli forstått.

Quisling griper inn

Etter Quislings regjeringdannelse 9. april 1940 ville den vestallierte propaganda ha det til at han hadde avtalt med tyskerne at de skulle komme til Norge. NS-folk trodde ikke på dette. Det har da også vist seg at de hadde rett. Ingen seriøs historiker påstår idag at Quisling viste beskjed om den tyske invasjon. Quislings hensikt var å etablere en regjering som kunne opprettholde størst mulig grad av norsk suverenitet og sørge for at tyskerne ikke tiltok seg rettigheter som de ifølge folkeretten ikke hadde. Dessuten var det den nærmeste tiden etter invasjonen bred enighet i Norge om at man måtte sørge for å holde hjulene i gang for å forhindre at det oppsto nød i befolkningen.

Quisling presses tilbake

Dessverre fantes det norske kretser som allierte seg med tyskerne og utvirket at tyskerne presset Quisling-regjeringen til å trekke seg tilbake. Dette førte til at Norge fikk et Reichskommissariat under ledelse av Terboven. Dermed hadde tyskerne overtatt ledelsen også av den sivile forvaltning. Tyskerne markerte forandringen ved å fire det norske flagg fra de offentlige bygninger i Oslo og erstatte det med det tyske. Dette så NS-folk på som en ulykke, og de arbeidet under hele okkupasjons-tiden iherdig for å få Terboven fjernet, eller, i det minste, å redusere hans makt.

Norge kapitulerer - Konge og regjering i landflyktighet

Den 7. juni 1940 forlot Konge og regjeringen landet etter først å ha beordret den norske overkommando å ta kontakt med den tyske overkommando i Oslo for å innlede forhandlinger om overgivelse. 3 dager senere kapitulerte Norge med samtlige stridskrefter og forpliktet seg samtidig til ikke igjen å gripe til våpen mot det tyske rike i denne krig. Hermed anså NS-folk, og mange med dem, krigen som avsluttet og mente at det norske

folk nå måtte samle seg om å løse de to hovedoppgaver som forelå: å bringe vårt folk gjennom krigen med minst mulig skader, og å sørge for at Norges frihet og selvstendighet ble sikret dersom Tyskland skulle vinne krigen. At tyskerne ville vinne, virket svært sannsynlig de første år av okkupasjonen. NS-folk mente at deres parti hadde helt spesielle forutsetninger i denne sammenheng, og ledende NS-folk stilte seg derfor til disposisjon som kommissariske statsråder 25. september 1940. Dette var det første skritt for å redusere Terbovens makt. Målet var imidlertid å få etablert en virkelig norsk regjering, og det skjedde da også 1. februar 1942, skjønt det var en stor skuffelse for NS-folk at ikke Terboven samtidig trakk seg tilbake. Likevel anså man regjeringdannelsen som et viktig skritt i retning av selvstendighet.

Det gikk bra for NS-administrasjonen

De kommissariske statsråder og senere Quisling-regjeringen viste seg å ha en meget heldig hånd om landets styring og forvaltning. Med en selvforsyningsgrad på under 50%, den allierte blokade og krigshandlinger som vanskeliggjorde fisket, ble fremskaffelse av mat til befolkningen et stort problem. Tross store vanskeligheter klarte man å skaffe de nødvendige forsyninger, i første rekke fra Tyskland. Om alle hadde det trangt, så var det ingen som led direkte nød, og helsetilstanden var tilfredsstillende ved okkupasjons slutt - forholdene tatt i betraktning. Landets kommuner, som i tredeårene hadde vært sterkt forgjeldet og delvis på konkursens rand, kom ut av okkupasjonen med en sunn og solid økonomi som lettet gjenreisningen. Det norske forvaltningsapparatet var på alle områder helt intakt i 1945, og seierherrene kunne gå direkte inn i det. Det er på det rene at Norge er et av de tysk-okkuperte land som kom best ut av situasjonen.

NS og statsforfatningen

NS-folk ble, etter okkupasjonen, anklaget og dømt for å ha forsøkt å endre statsforfatningen. Hva NS gjorde, var dette: Fordi NS-folk aldri hadde ønsket diktatur, forsøkte man å bygge opp en folkerepresentasjon som man kalte Det faglige Riksting. Rikstinget var forøvrig en post på Nasjonal Samlings program fra 1934. Det skulle bestå av valgte representanter for faglige og kulturelle organisasjoner og var ment å overta den rolle som Stortinget

tidligere hadde hatt. NS-folk mente det var en reell mulighet for å gjøre dette selv under de rådende forhold, men motstandere og tyskere i nært samarbeid, klarte å forhindre det. NS-folk er imidlertid ikke villig til å anse det som forbrytersk å opprette et organ bestående av valgte representanter for folket som motvekt mot den tyske dominans.

Krig mot Sovjetunionen

I juni 1941 brøt krigen mellom Tyskland og Sovjetunionen løs. Helt fra 2. verdenskrig tok til høsten 1939, hadde Quisling gjentatte ganger sagt at sluttoppjøret ville komme til å finne sted mellom Tyskland og Sovjetunionen. Denne tankegang var et av fundamentene for hans politikk. Dette hadde han også i tankene allerede ved sin første appell om fronttjeneste i begynnelsen av 1941. Da krigen i øst begynte, meldte tusener av unge nordmenn seg frivillig til kampen. Det verste de og andre NS-folk kunne tenke seg, var en sovjetisk erobring av Norge, og kampen mot bolsjevismen ble en hovedsak. I alt ca. 15000 nordmenn meldte seg til slik tjeneste og 7000 av dem kom ut i aktiv innsats. De fikk se fruktene av det kommunistiske system og møtte til stadighet beklættelser på at de var på rett vei. Rundt 1000 nordmenn falt på østfronten. Det meldte seg minst like mange nordmenn til kamp på tysk som på alliert side. Disse norske frontkjemperes mål var å forhindre at Norge skulle komme i den situasjon som, etter 1945, ble mange østeuropeiske land til del. Fortsatt (i 1990) strømmer det inn meldinger om den grufulle skjebne som rammet disse land under det kommunistiske system.

Nasjonal Samlings utenrikspolitikk

Utenrikspolitisk gikk Nasjonal Samling inn for full og uavkortet gjenopprettelse av Norges frihet og selvstendighet, og kampen for dette mål ble ført hardt og planmessig gjennom hele okkupasjons-tiden. Helt siden 1930 hadde Quisling også gått inn for et forpliktende samarbeide mellom Europas folk, - i første omgang som et vern mot bolsjevismen og på lengre sikt for å forhindre nye europeiske broderkriger. Under okkupasjonen utarbeidet han et Forslag til Europa-pakt. Om han hadde vunnet frem med sine tanker, ville vi fått et europeisk samarbeide med en større innflytelse for de små land enn de idag har i EF.

Jødernes skjebne

Behandlingen av jødene er et hyppig brukt anklagepunkt mot NS-folk. Påstandene om NS-folks antisemittisme er imidlertid betydelig overdrevet. De så på jødene om-trent som folk flest gjorde på denne tid. Det de var imot var det man kalte jødebolsjevismen (kommunismen var på den tid sterkt dominert av jøder) og jødekapitalismen. De betraktet begge deler som farer for vårt folk. Det var ikke den jevne, alminnelige jøde som var deres fiende. NS-folk ble like forferdet som andre da tyskerne satte i gang arrestasjonene av jødene og førte dem ut av landet. Man ble imidlertid av tyskerne forklart at jødene skulle føres til en nyopprettet stat for jøder i Sørøst-Polen og Vest-Ukraina. Quisling-regjeringens lov om beslaglegging av de arsterste jødernes eiendom, tok sikte på å hindre tyskerne i å beslaglegge den. Selv om en del bruksgjensstander, av praktiske grunner, ble solgt på auksjon, ble de innkomne midler godskrevet hvert enkelt bo. Særlig verdifulle gjenstander ble omhyggelig lagret. Ved okkupasjons slutt hadde hver eier sin intakte konto som kunne overleveres til Tilbakeføringskontoret. At så mange jøder mistet livet i tyske leire, var ikke kjent verken for NS-folk eller andre, før etter krigens slutt.

Angivere og torturister

En annen påstand er at NS-folk var angivere og torturister. Sannheten er at bare et forsvinnende fåtall av dem er dømt for slike gjerninger selv om begrepene ble tøyet meget langt i etterkrigsoppjøret. Derimot har svært mange NS-folk hjulpet et stort antall landsmenn som kom i konflikt med tyskerne. Bl.a. ble en rekke dødsdømtes liv reddet.

NS viste sosialt ansvar

Uvitende kommentatorer kaller idag Nasjonal Samlings ideologi svart reaksjon. NS' program som sto uforandret fra 1934 til okkupasjons slutt, var tvertimot gjennomsyret av en utpreget sosial tankegang. Selv under okkupasjons-tidens vanskelige forhold, førte NS en politikk med sterk sosial profil. Dette kom bl.a. til uttrykk i rasjoneringsordningen som tok spesielt hensyn til grupper som vordende mødre, barn og tungarbeidere. Av fundamentale sosiale tiltak kan nevnes innføringen av barnetrygd og ordningen med skjembilledfotografering. Det siste bidro sterkt til å ta knekken på vår folkesykdom dengang, - tuberkulosen.

(Forts. side 6)

Hvordan tenkte de . . .

(Forts. fra s. 5)

En oppsummering

NS-folk var sterkt fedrelands-sinnede mennesker som hadde til hensikt å redde det norske folk ut av den umulige situasjonen som Nygaardsvold-regjeringen hadde bragt oss opp i, og å sørge for at krigens skader skulle bli så små som mulig for vårt folk og land. De så på seg selv som den eneste garant for vårt folks frihet og lykke dersom Tyskland skulle vinne krigen. Tyskland gjorde ikke det, men det gir ingen grunn til å undervurdere, ennsi kriminalisere, det store arbeide NS-folk nedla for Norges sak. Deres hjerter var fulle av kjærlighet til Norge og det norske folk. Dette er da også

den enkle forklaring på at de fleste NS-folk aldri har angret, slik det blir forlangt av dem. Man angrer ikke at man har fulgt sin overbevisning om hva som er det beste for land og folk. Tvert om - dette er ting man er stolt av.

Vil du vite mer? Da bør du ta kontakt med et tidligere NS-medlem og stille vedkommende spørsmål. Du er også velkomne til å ta kontakt med INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE, utgiveren av denne lille brosjyre.

Ovenstående
artikkel
kommer snart
i særtrykk.

Slikt kan ennå skrives

Mange spør hvorfor vi fremdeles driver vårt opplysningsarbeide. Det gjelder særlig politiske motstandere som vi er kommet på talefot med. Nedenstående skrekkens eksempel gir svar på spørsmålet.

Innlegget er av Erik Bakke-moen og sto i Hamar Arbeiderblad 24/4.

— Hirden 1940-1945 kontra Arne Treholt?

Er det noen som kan peke på nevneverdige forskjeller? Uten at jeg engang skal prøve på å forsvare det Treholt ble anklaget og sikkert rettfærdig dømt for, ser jeg visse likhetspunkter mellom ham og nazistenes norske østfrontsoldater som nå i sin naivitet står fram og prøver å rettfærdiggjøre sine avskyelige handlinger ved å si at de kun hadde til hensikt å nedkjempe kommunismen.

Hva gjorde mange av disse «tøffe» soldatene, eller hirden som de kalte seg, når de ikke var på østfronten for å slakte rusere?

Da så vi mange eksempler på at det var sine egne landsmenn og kvinner de banket opp, maltrakterte og anga til de tyske gestapister. Var det å nedkjempe kommunismen? Jeg blir kvalm av å se lokale hirdstørrelser i store TV-programmer som nærmest skryter av sine «bragder». Jeg blir skikkelig skuffet over pressen som nylig kan tillate at en av «tøffingene» med stort bilde og bred spalteplass fra Hamar Arbeiderblad ser på le-

serne med «uskyldige» øyne for nesten å si: «Var jeg ikke flink kanskje»? Treholt fikk sine 20 år — hva fikk mange av de sadistiske hirdmenn?

Joda, vi skal og må forsøke å glemme nazistenes grusomheter nå 45 år etter, men en bønn til en ellers så respektabel avis som HA: La oss for all del slippe i brede avisomtaler å se inn i ansikter på tidligere hirdmenn som selv sier at de nå organiserer seg. Til hva da?

De gikk frivillig inn for å ødelegge det norske samfunn under krigen. De var fullt vitende om de grusomheter som totalt ble begått og som de selv i sitt maktbegjær frivillig var med på. La dem leve med sin skam, men for all del, la oss slippe å se mer av disse folkene i avisens spalter der de står fram for å prøve å prate seg bort fra sine egne «forlystelser» under okkupasjonstiden. Nå bør det være punktum!

Den norske tusseladdmentaliteten har ofte slått ut i selvskrift fremfor i den naturlige nasjonalstolthet som finnes i et folk som er seg bevisst sin fortid, ønsker å bevare den, og dermed finner rot for sitt egenverd.

Stephan Tschudi Madsen
til Aftenposten 21/7

Glasnost for frontkjempere?

Av Helge N. Wiig

Jeg hørte i radio den 6. april, fm. en sending der stortingspresident Benkow opplyste at de tap Norge hadde fra 2. verdenskrig bare kunne måles i promille sammenlignet med andre land i Europa, der det for flere lands vedkommende var betydelige tap målt i høye prosent.

For å få et bedre tapsbilde når det gjaldt norske falne tok også herr Benkow med de norske falne på Østfronten, frontkjempere. Sic. De norske falne frontkjempere skal være med statistisk for å vise Norges krigsdeltakelse mot Stalins redselsvelde og for Norden. Dette gir interessante perspektiver.

Kanskje også de sårede norske frontkjempere skal få gleden av den glasnost som herr Benkow ser ut til å gi en åpning for, og ikke bare ta de norske falne frontkjempere til inntekt for Norges lidelser i 2. verdenskrig. Det gis her anledning til å rette på den skammelige behandlingen sårede frontkjempere har måttet gjennomgå i Norge i årene etter 1945. Jeg tenker da i første rekke på det uverdige ved å trekke arveavgift av pengebeløp og verdier som er testamentert for å lindre sårede frontkjemperes kamp for tilværelsen. Staten skal her tjene betydelige beløp på sårede soldater som ble mer eller mindre lemlestet i en total krig.

Finansdepartementet vil ikke betrakte Hjelpeorganisasjonen for sårede frontkjempere som en humanitær organisasjon. En embetsmann i Finansdepartementet uttalte i den forbindelse: «Hva vil mine mil.org. kameraer da si?» Vi aktive frontsoldater ser ikke en fiende i en såret motstander. Det er det utallige eksempler på.

Er man kommet så langt at man må vise til glasnost, når man vil påkalle humanisme?

Helseminister og finansminister: Det haster å rette på det praktiserende uverdige for å lindre nød. Det er også uverdige å tjene på midler gitt for å hjelpe krigsskadde.

(Hamar
Dagblad 18/4)

HUSK BLADPENGENE!

Årsabonnement kr. 130,-, i omslag kr. 150,-.

BRUK
postgirokonto 5 16 45 04
eller
bankgirokonto 6063.05.01248

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

.... eks.	QUISLINGS FORSVARSTALE,	
	Nummerert praktutgave	kr. 150,-
.... »	QUISLINGS FORSVARSTALE,	
	Billigutgave	kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks.	Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 50,-
.... »	Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 50,-
.... »	Odd Melsom: Fra kirke- og kultur-	
	kampen	kr. 50,-
.... »	Einar Syvertsen: Også dette bør	
	være sagt	kr. 50,-
.... »	ALLE 4 BIND:	kr. 150,-
.... »	A. I. Bru: Professor på ville veier	kr. 50,-
.... »	A. I. Bru: Her er London	kr. 60,-
.... »	Adolf Hoel: Universitetet under	
	krigen	kr. 25,-
.... »	Finn Kjelstrup: Den norske kapitula-	
	sjon	kr. 20,-
.... »	Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren	
	1942	kr. 15,-
.... »	Sigurd Myting: Politisk dømt	kr. 35,-
.... »	Kai Normann: Diktene Laurbærkran-	
	sen	kr. 20,-
.... »	Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	kr. 25,-
.... »	Arne Stornes: Spor i vår nære historie	kr. 115,-
.... »	Knut Steenstrup: Dilemma	kr. 218,-
.... »	Trygve Engen: Jeg er ingen lands-	
	sviker	kr. 35,-
.... »	H. Franklin Knudsen: I was Quislings	
	Secretary	kr. 55,-
.... »	Arne Stornes: Sataniske glør	kr. 115,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks.	Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
.... »	Forbundet: § 104. Mere lys over retts-	
	oppgjøret	kr. 10,-
.... »	Pastor A. E. Hedem: Quo vadis	
	Norvegia	kr. 30,-
.... »	H.r.advokat Albert Wiesener: ASTRID D.D.D.	kr. 100,-
.... »	Roald A. Nielsen: «Solbris Oho!»	kr. 100,-
.... »	Torstein Gunnarson: Sannheten om	
	Kirsten Flagstad	kr. 150,-
.... »	H.r.advokat Albert Wiesener: Lys over	
	landssvikoppgjøret	kr. 145,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks.	Svein Halse: Mot sammenbruddet	kr. 238,-
.... »	Schreiber: Kampf unter dem Nordlicht	kr. 200,-
.... »	W. Tieke: Der Kaukasus und das Öl	
	(kampene 1942-43)	kr. 180,-
.... »	R. Schulze-Kossens: Militärischer Führernach-	
	wuchs der Waffen-SS. Die Junker-	
	schulen	kr. 250,-
.... »	Die lettischen Divisionen d. Waffen SS	kr. 180,-
.... »	Die deutsche Gebirgstruppe	kr. 200,-
.... »	Schwager: Im Herzen die Heimat	kr. 95,-

Legg til kr. 20,- for fraktsender ved forskuddsbetaling til:
Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk,
i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

Loven om nasjonal ungdomstjeneste - bakgrunn og konsekvenser

Den første av Quislings lover etter innsettelsen som ministerpresident 1.2. 1942 var «Lov om nasjonal ungdomstjeneste» av 5.2., med ikrafttreden 1.3. «Lov om gjen nomføring av den nasjonale ungdomstjeneste» fulgte 26.3. At gjennomføringsbestemmelsene kommer etter hovedlovens ikrafttreden er ikke det eneste som tyder på at det dreier seg om et lite forberedt tiltak. Den sannsynlige sammenheng her skal komme tilbake til. Det skal foreløpig bemerkes at NS' program ikke inneholder noe krav om en slik ungdomstjeneste, og at prosjektet heller ikke finnes omtalt i Quislings store tale ved statsakten på Akershus, som vel ellers må oppfattes som en temmelig uttømmende programerklæring for hans regjeringsarbeid på kort og langt sikt. Forsøk på å lese tanken om en slik ungdomstjeneste inn i programmet eller talen overbeviser ikke. Det meste som kan sies er at ingen av delene inneholder noe hinder for et slikt tiltak. Denne mangel på tidligere referanser er påfallende. Quislings vyer og program udmerker seg ellers ved en høy grad av konstans.

Loven om ungdomstjenesten bestemmer i sin § 1 at «enhver norsk gutt og jente» i alderen 10—18 år skal tjenestegjøre i Nasjonal Samling Ungdomsfylking. Besynderlig virker da den innskrenkende bestemmelse i § 2 om at departementet for arbeidstjeneste og idrett i sam-

råd med kirke- og undervisningsdepartementet «bestemmer i hvilken utstrekning plikten til ungdomstjeneste skal gjøres gjeldende». Det styrker inntrykket av at saken må være kommet nokså bardus på de berørte instanser.

Det finnes ingen direkte sammenheng mellom denne lov og loven om Lærersambandet, men det er forståelig at de i vide kretser på begge sider ble oppfattet som sammenhengende: De bærer samme dato og berører begge på hver sin måte saks-komplekset oppdragelse og utdanning. Med ettertidens videre innsikt faller det imidlertid langt naturligere å se initiativet til Lærersambandet i sammenheng med Quislings Riksting-planer enn med Ungdomstjenesten. Det hindrer ikke at forholdet i den aktuelle tid fra begge sider sett kan ha fortonet seg annerledes.

Ungdomstjenesten skulle etter flere autoritative kommentarer ikke egentlig være «politisk». Ungdomsfører og minister for arbeidstjeneste og idrett, Axel H. Stang, poengterer i et NTB-intervju offentliggjort 7.2. at det skal legges stor vekt på «fysisk fostring og karakterdannelse», mål som vel i og for seg de fleste ville kunne gi sin tilslutning til. Imidlertid er det innlysende at det i en politisk betent tid er fåfengt å forsøke å overbevise motstandere om at et initiativ av denne art kan være «upolitisk». Det er grunn til å merke seg at

Av P. O. Storlid

domspremissene mot Stang på en måte bekrefter hederligheten i utsagnet. Der finnes følgende: «Selv om tiltalte i førstningen har ment å kunne ordne idretten og AT uten å blande nazistisk politikk inn . . .», men fortsettelsen går ut på at han «har meget snart forstått at dette var umulig» og at «farligst var vel forsøket på å innfange ungdommen». Dette siste uttrykker utvilsomt motstandernes almindelige mening om ungdomstjenesten. I det anførte intervju erklærer ministeren ellers at «loven vil bli gjort gjeldende for avgrensede områder og aldersklasser etter hvert som det viser seg hensiktsmessig». Igjen en pekepinne om at noe grundig forarbeid ikke er gjort. I den senere prosess sa Stang ellers om dette at loven kom overraskende på ham, men at han regnet med at den bunnet i et initiativ fra Quisling selv. Det første er utvilsomt riktig, mens det annet derimot innskrenker seg til en formodning som etter alt å dømme ikke stemmer.

Det skal være innkommet omkring 200 000 protestskrivelse fra foreldre — og kanskje andre — til ministrene Skancke og Stang. Såvidt en tilnærmet oversikt has, dreier det seg for den alt overveiende del om en ren sjablong på få linjer («parole») om at deres barns tjenestegjøring i NSUF ville stå i strid

med underskrivernes samvittighet. Ellers er det bemerkelsesverdige at videre begrunnelse, gitt i fåtallige skrivelser og i enkelte foretatte politiavhør, er av religiøs karakter: Det fremføres et kristelig begrunnet syn på forelderretten sammenholdt med dåpspakten forpliktelse til en kristen oppdragelse, som de angjeldende oppgir at NSUF-tjenesten etter deres syn vil hindre eller motvirke. Det legges tydelig vinn på å unngå ytringer eller forklaringer av åpenbar politisk karakter.

Denne begrunnelse er ikke noe hver enkelt har funnet på av seg selv. Originalen er å finne i Berggravs og øvrige biskopers protest inneholdt i diverse skrivelser til Kirke- og undervisningsdepartementet, og sirkulert i stort antall. Her postuleres at det livssyn de unge står i fare for å bli innpodet med, står i strid med den kristne lære. Som vanlig er biskopenes påstander og resonnementer av religiøs og teologisk natur. Politikk befatter de seg tilsynelatende aldri med, selv om de hele tiden er eminent politiske aktører, og selvfølgelig selv er klar over dette og vel også tilsikter det. Det fulgte en subtil teologisk diskusjon mellom biskopene og ekspedisjonssef Feyling, bl.a. om den rette forståelse av Luthers forklaring til det fjerde bud i hans store katekisme. Den får være en sak for spesielt interesserte. Noe senere skulle biskopene i «Kirkens Grunn» komme

til å bruke striden om ungdomstjenesten som avgjørende grunnlag for embedsnedleggelsen. Denne påstand trekker dr.teol. Torleif Austad i sin doktoravhandling i tvil, og er neppe den eneste som finner grunn til det.

I praksis ble det omtrent ingenting av ungdomstjenesten, annet enn på steder med sterk NS-oppslutning. En viktig årsak var selvsagt den biskopelig regisserte motstand. Men der var også en annen: Det rådet en prekær mangel på skikkede ungdomsledere. Det store flertall av dem som kunne være aktuelle befant seg ved denne tid nemlig ved fronten eller var underveis dit, og denne situasjon måtte man vente ville vare like lenge som krigen selv. Ettersom Quisling selvfølgelig var like klar over dette som over den motstand tiltaket ville bli møtt med, tar det seg derfor underlig ut at han som sin første embedshandling ville vedta nettopp denne loven. For hans høyeste prioriterte mål i innenrikspolitikken, Rikstinget, kunne den, selv om den skulle blitt en suksess, ikke ha noen positiv effekt. Derimot kunne den meget vel ha negative virkninger for dette, idet spørsmålet med hell ville kunne brukes til å skape stemning også mot andre tiltak fra hans regjeringsside. Dette sammenholdt med de meget dempede og neddempende kommentarer får hele saken til å for-

(Forts. side 9)

MÅNEDENS PERNILLE:

Mens jeg har hatt en arbeidsom sommer og forlagt ferien til høsten, har Gullet på ny trålet kontinentet rundt på billig Interrail-billett i tre uker. Det gjelder å utnytte tilbudet, sier hun, når jeg blir 26 tar denne muligheten til å hente billige inntrykk slutt.

Jeg tok imot henne på stasjonen da en dødstrøtt datter gikk av toget fra Kjøbenhavn uten de to venninder hun dro sammen med. De hadde valgt å bli igjen et par dager i Kjøbenhavn.

«Deilig å se deg igjen, men rart å være utenfor Europa igjen», sier hun mens gjensynsklemmer utveksles. Det skal bli herlig å sove i sengen sin igjen. Du forstår at toget var proppfullt, så jeg har stått, og sittet på et klappsete i korridoren helt fra Kjøbenhavn.»

Hun sovner i drosjen. Hjemme får jeg litt mat i henne, hun har nesten ikke smakt vått eller tørt siden Kjøbenhavn heller, før jeg nesten bærer henne i seng. «Det

er jo søndag imorgen,» sier jeg før hun sovner igjen. «Så tar vi igjen det forsømte da. Jeg har litt av hvert på hjertet.»

«Jeg også», nærmest hvisker hun, og så sovner hun før hun får sagt mer.

Søndag opprant med strålende sol. Det var nesten vondt å være inne, men jeg lot henne sove. Bortimot elleve kom hun til bevissthet, og spiste oss nesten ut av huset. Hun innrømmet at det også i år ofte hadde vært så som så med maten underveis. Jeg lar hennes spise, skjenker bare i kaffe til henne. Først etter den fjerde koppen får hun munnen på gli. Jeg får et kort resyme av sett og hørt underveis, og jeg må ta meg i å misunne henne en mulighet jeg aldri hadde.

Så skifter hun plutselig emne, og spør: «Leste du Dagbladet for fredag? Jeg fikk tak i det og Afienposten på Hovedbanegården i Kjøbenhavn igår morges.»

«Ja», svarer jeg, «tenker du

på allviteren Jon-Hjalmar Smiths utgydelser om Kohl?»

«Nettopp», sier hun, «og da det forøvrig ikke sto noe særlig av interesse i noen av avisene, brukte jeg tiden til å tenke i stedet. Nå har jeg tilbragt åtte dager i Tyskland, og jeg har fulgt godt med i tyske aviser. Jeg kan mye mer tysk enn jeg trodde. Så kommer da denne Smith og vil ha det til at tysk gjenforening nærmest er et sjakktrekk i det han betegner som superkansler Kohls spill for å beholde makten ved det kommende valg. Dessuten betegner Smith ham hånlige som Bismarck II.»

«Vent litt», sier jeg, «han innledet kampanjen med nok en artikkel mens du var bortreist. Over den pranget en fotomontasje av Kohl med en slik hjelm på hodet, som far forklarte meg ble benyttet av tyske soldater på Bismarcks tid, og som, igjen ifølge far, Bismarck var blitt avbildet med. Fotomontasjen fortalte alt,

det hadde ikke vært nødvendig å lese utgydelsene. I samme artikkel uidelte han også hån til SPD fordi partiets kanslerkandidat, Lafontaine, har fransk navn. Smith glemte vel i sin iver at hans navn ikke er særlig norsk heller.

«Da får den samme Jon-Hjalmar sette seg ned og lese historien», bemerket Gullet. «Da ville han få vite at Preussen allerede i det 17. århundre ga asyl til flere tusen forfulgte franske hugenotter. Så det er ikke så merkelig at det fins franske navn i Tyskland.»

«Forresten», fortsetter hun etter selv å ha hentet mer kaffe, «er det forståelig at jeg er kaffe-tørst, kaffe er nesten det dyreste man kan drikke i Tyskland. Men det var ikke det jeg ville si, men at Lafontaine også ble beæret med et oppnavn, Napoleon IV, som Bismarck IIs utfordrer ved det kommende valg i Tyskland.»

«Ja, hva skriver man ikke når harmen dirrer i en», innskytter jeg.

«Nå bringer jeg meg selv på avveier», fortsetter Gullet, «det jeg ville si var følgende: Først var den vestlige verden i vilt opprør da muren gjennom Berlin ble bygget og piggråd-gjerder strukket fra Østersjøen til DDRs grense mot Bayern. Derefter sto Skammens Mur og piggråden i fokus i Vestens mediabilde i 30 år.»

«Får jeg fortsette?» spør jeg, «Jeg tror at de tankene som du nå kommer med, har jeg vært inne på selv i ditt fravær.»

«Vi tenker ofte parallelt», sier Gullet, «ja, bare fortsett du.»

«Så faller Skammens Mur», sier jeg, og så fortsetter vi i munnen på hverandre: «og så er det galt det også.»

Pernille

På stedet hvil ?

Hva Marna Pedersen virkelig sa etter «Antenne Ti»

«Forsoningsseansen», i «Antenne ti» har skapt bølgeskulp mange steder. I Drammens Tidende og Buskeruds Blad er Marna Pedersen angrepet for sin befatning med den. Vi finner det fair å ta inn hennes rede- gjørelse.

På grunnlag av en fullstendig foredret reportasje i VG angående krangelen mellom Berthold Grünfeld og meg, går Rolf Rypaas til stormangrep på min person i onsdagens DT-BB. Siden han skriver at han har sine opplysninger fra Dagbladet, vil jeg starte med å frikjenne Dagbladet for denne ondsinnede reportasjen. I motsetning til VG hadde Dagbladet en sannferdig reportasje.

Jeg hadde på forhånd sagt fra

til programlederen for «Antenne ti»—programmet at jeg ikke trodde på gasskamre. Så vidt jeg vet er denne tro nemlig påbudt i norsk lov på samme måte som i Sverige, hvor lederen for «Radio Islam» fikk seks mndr. fengsel for å ha ytret sin tvil på dette punkt.

Jeg var nemlig på forhånd fullt klar over at dette ikke skulle være noe forsoningsprogram, som man hadde klart å innbille de andre deltakerne fra vår side. Vi skulle for åpen scene angre alle de synder motparten i 45 år har anstrengt seg til det ytterste for å pådytte oss — fra landsforræderi til tortur og jødemord. Ettersom jeg faktisk ikke har begått noe av alt dette, og heller ikke har tenkt å begå det i fremtiden, tross den behandling jeg har vært utsatt for

Av Marna Pedersen

— vil jeg for min del betakke meg for å medvirke i en slik «humanistisk» seanse. Min forbrytelse besto i å pleie både venner og fiender uten å stille spørsmål hverken om anger og ruelse eller politisk omvendelse.

Jeg hadde intet ønske om noen debatt med Berthold Grünfeld. Men han oppsøkte meg for å holde foredrag om rasisme og gasskamre. Jeg svarte at det var like mye rasisme å mobbe tyskerbarn som jødebarn. Det kunne han jo ikke godt være uenig i, så når det gjaldt mobbing av barn, oppnådde vi raskt enighet. Verre ble det da han gikk over til gasskamrene. Jeg holdt meg til sannheten og sa at jeg ikke trodde på dem. Dermed startet han på nytt med hvor hans for-

eldre var. Jeg svarte at jeg trodde de var døde. «Nei, de er gasset», svarte han da. Hvordan skulle de ellers ha dødd? Det var da jeg sa de ordene som er blitt så fordreid i VG. Nemlig at jeg antok at hvis de hadde befunnet seg i tyske fangeleirer i øst-områdene, ville de ha dødd av samme grunn som millioner av tyskere, russere og polakker i de samme områdene: Av krigshandlinger, sult og epidemier. «Hvorfor skulle ikke jødene også dø?» I VG settes ordene inn i en forbindelse som skal gi det skinn av at jeg synes det er pytt, pytt at noen millioner jøder er døde. Ordene hadde en helt annen betydning i den sammenheng de ble uttalt, som svar på hvorfor også jøder døde i de samme krigsområdene hvor millioner av andre folkeslag døde. De er

da vel ikke biologisk annerledes enn andre mennesker?

Jeg har aldri betraktet noens død som noe pytt, pytt. Min virksomhet under krigen gikk faktisk ut på å begrense blodbadet så langt det sto i min makt. Men jeg nekter på den annen side å sette jødernes lidelser i noen rasistisk særstilling. Jeg antar at mennesker alltid lider som individer, ikke kollektivt, og at det gjør like vondt, uansett rase, når man mister sine nærmeste. En følelse som vi NS-folk er velkjente med.

Diskusjonen endte heller ikke med at Grünfeld forlot studio som en nedbrutt mann. Tvert imot var det futt nok i ham til å beklage at jeg ikke var blitt hengt.

Innlegget er noe forkortet.

(Drammens Tidende 14/5)

Landssvikanordningen er hovedfeilen . . .

(Forts. fra s. 4)

om at å skulle norske interessert bli ganske annerledes hevdet overfor tyskerne enn Administrasjonsrådet med den av tyskerne forhatte eksilregjering i London hadde kunnet klare. De skjønte ikke bedre og meldte seg inn, for de trodde det var best for landet. Var dette landsforræderi? Nei, de subjektive momenter manglet i hvert fall. De mener å handle til landets beste i en fortvilet situasjon med en ensrettet presse.

Og så nevner jeg til slutt bruddet mellom Hitler og Stalin den 22. juni 1941. For de fleste av oss var vel dette krigsårenes lyseste dag. En måtte uvilkårlig tenke på historien om de to hummerne som sloss så det til slutt bare ble en klo tilbake.

Men vi hadde alle opplevd Russlands opptreden overfor de baltiske stater, og Finland høsten 1939, da Tyskland var engasjert mot vest. Det var ikke mange nordmenn som sympatiserte med Sovjet den høst og vinter, og det var nok ikke så ganske få som husket på dette og resonerte som så: Vi kjenner fra gammel tid til russernes trang mot vest. Vi vil enten komme under tysk eller russisk overhøyhet, og av to onder må en velge det minste. Og så meldte de seg inn i det tyskvennlige parti.

En del NS-medlemmer mente også på disse premisser at de gjorde sitt land en tjeneste ved aktivt å støtte Tyskland i dets kamp mot Russland. De frontkjemper som er gått ut i kampen på disse premisser, synes jeg det må være vanskelig å straffe hårdt.

Men tilbake til de passive

NS-medlemmer. Jeg har truffet mange av dem i løpet av de siste måneder, og jeg kan ikke si om en eneste en av dem at han eller hun har virket som noen forbryter eller noen mindreverdig person i det hele.

Mange erklærer åpent at de innser at de har vært «kortsynte» eller «dumme», men at de skulle være landsforrædere kan de ikke begripe. De har handlet slik som de, da de meldte seg inn, trodde var best for landet vårt.

Somme har meldt seg ut på et tidlig tidspunkt, da de fikk et annet syn, eller de har unnlatt å betale kontingent når utmeldelsen er nektet, men mange har kviet seg for å «ro», selv etter at de var helt klar over at krigen måtte ende med tysk nederlag. De har villet være «ærlige» og stå ved sitt standpunkt, nettopp fordi de ikke mener de har gjort noe som i seg selv skulle være moralsk daddelverdigg, ennsi straffbart.

Den «solidaritet» mellom NS-medlemmer av alle grupper innbyrdes som Landssvikanordningen bygger på - både med hensyn til straff og erstatning - er i høyeste grad oppkonstruert. Vi må ikke glemme at de alminnelige NS-medlemmer bare hadde sin ensrettede presse å holde seg til. De illegale aviser som bragte nytt fra London og fortalte om tyskernes og NS-ledernes overgrep og forbrytelser, ble holdt omhyggelig skjult for alle som en visste var medlemmer av NS. En del av dem hadde riktignok radio, men det var forbudt å lytte på London, og mange, om kanskje ikke de fleste, var lojale overfor dette forbud.

Biskop Berggrav mener at de alle sammen må straffes. «Den onde handling skal svimerkes», sier han (side 22), men «etter dommen skal gjenreisning være vårt mål», (side 24).

Det er etter min oppfatning dårlig psykologi og en meget kortsynt politikk. Det er jo ikke barn vi her har å gjøre med, og når det gjelder noe slikt som et blott og bart medlemskap i et politisk parti, strider det mot norsk rettsfølelse å straffe det som en forbrytelse. Men da blir følgen at en ved en avstraffelse bare vil oppnå å skape samfunnsfiender, og det skal en vokte seg for, især når det dreier seg om et så stort antall. Det store gross av NS-medlemmer har jo ingen aktivitet utfoldet.

Enten skaper en samfunnsfiender eller en simpelthen knekker dem med den straffefølgning som nå benyttes.

Og her kommer jeg inn på Landssvikanordningens straffesystem.

Det er ikke nok med en fengselsstraff, men ved siden herav kan det idømmes og blir det idømt både bøter og et så på forhånd helt ubestemmelig omfang, inndragning selv av en i og for seg helt legal arbeidsfortjeneste og dertil etter § 25 et angivelig solidarisk erstattingsansvar, som blant annet professor Andenæs i en betenkning i sommer tok sterk avstand fra.

Men verst av alt er likevel tillitstapet etter § 11, en straff som formelig tar sikte på å hindre NS-medlemmer i å gjenvinne sin plass i samfunnet, ja, likefram i å kunne ernære seg selv.

Når er heldigvis bestemmelsen om tillitstap betydelig avsvakket ved den provisoriske anordning av 3. august 1945, og enkelte av bestemmelsene vil kanskje aldri

bli brukt mer, men f.eks. etter Høyesteretts dom i Stephanson-saken, vil Stephanson når han kommer ut fra fengselet etter utstått straffetid (6 mdr.), ikke bare være ribbet for det aller meste av sin formue, men han vil måtte gå i hele 10 år til uten statsborgerrett og uten rett til å oppnå noen offentlig tjeneste, og i 5 år til uten rett til å inneha noen stilling eller drive noe erverv som er betinget av offentlig autorisasjon eller godkjenning uten rett til å oppnå noen ledende stilling eller noe lønnet eller ulønnet tillitsverv i selskaper, stiftelser eller sammenslutninger.

Det er følger av et passivt medlemskap som iallfall min rettsfølelse ikke kan forsones seg med.

Når er det kanskje meningen etter riksadvokatens direktiver at straffen for det passive medlemskap heretter - av praktiske grunner - skal innskrenkes til en bot som ilegges ved forelegg. En vil på den måten i det vesentlige kunne innskrenke seg til å undersøke vedkommendes formuesforhold, og så bli ferdig med de passive medlemmer så å si på løpende bånd.

Det er farlig lettveint vei å slå inn på. For vi må ikke glemme at landsforræderi er en av de groveste og mest infamerende forbrytelser i vår straffelov. En setter infamiens stempel på angjeldende for livstid.

Selv om straffen reduseres til en liten bot, står stemplet, svi-merket igjen livet ut.

Det vil være mere enn mange av disse mennesker kan bære.

Professor Andenæs har fullkommen rett når han sier at betegnelsen «landssvik» eller «landsforræder» i grunnen ikke passer her. Det de passive medlemmer i virkeligheten skal straffes for,

det er at de i en vanskelig tid har vist manglende lojalitet overfor de lovlige styremakter. Men det finnes ikke noen straffebestemmelser av det innhold i vår straffelov. Denne krever aktiv bistand til fienden. Det passive medlemskap kan i høyden betegnes som landssvik, og det var mange fler enn NS-medlemmene som sviktet i den vanskelige tid, uten at det i dag er tale om å straffe dem for landssvik. Tenk bare på Stortingets Presidentskaps svikt i 1940.

Den indirekte bistand en ydet fienden ved å gå inn som medlem av NS, var dessuten faktisk uten enhver betydning for tyskerne. Disse var helt klar over at partiet tallmessig i forhold til hele befolkningen var en kvantitet negligable. Det var nok for dem at det vare et parti hvis leder støttet dem. Enten partiet hadde 50 000 eller 100 000 medlemmer var dem komplett likegyldig.

Nei, da var den direkte bistand de fikk av tusener som arbeidet på deres flyplasser og bunkers av en ganske annen verdi for dem. Men her forbyr vel allerede det store antall å iverksette en effektiv straffebehandling.

Men selv om vi kanskje ikke blir enige om den juridiske bedømmelse av det passive medlemskap, så synes jeg vi alle må være klar over at det vil være en landsulykke å få 40 000 mennesker stemplet på livstid som landsforrædere. Det dreier seg her for det meste om arbeidsomme og lovlidige borgere, og et slikt stempel vil kunne berøve dem både livsmot og arbeidsglede i en tid da vi trenger deres arbeidsytelser mer enn noensinne.

Og vi straffer ikke bare dem, men også deres nærmeste pårø-

rende, det vil si i alt over 100 000 spredt over hele landet.

At en slik «opprenskning» skal kunne gavne samfunnet, er helt utelukket. Samfunnet vil tvertimot kunne få et *ulivssår*.

Jeg for mitt vedkommende er ikke i tvil om at man har gått den rette vei i *Danmark*, hvor bare de er satt under tiltale som har forbrudt seg ved *positive handlinger, med eller uten* medlemskap.

Og så vidt jeg har forstått kan det ikke påvises at man *tidligere* i noget land etter en krig er gått til slike masseavstraffelser som dem det her dreier seg om overfor dem som har vist unnfalighet.

(Forts. neste nr.)

Mediaskapt «enighet» . . .

(Forts. fra s. 3)

mannen: Et menneske som stort sett ikke bedrev annet enn å torturere jøssinger, å drepe jøder og ellers å utføre et hvilket som helst ærend for tyskerne. Hvem kan vel ha den minste sympati med et slik uhyre?

Det nasjonale konsenssyndrom er således meget langt på vei mediaskapt, og det er vel åpenbart at vår lille avis og INO med sine små ressurser har hatt og har små sjanser i mediakoret. Det er ikke *sannhetsverdien* i vårt alternative historiesyn som er årsaken til at vi hittil bare i begrenset grad er blitt hørt. Men vi lever fortsatt i det håp at ihvertfall en eneste profesjonell historiker vil ha mot og styrke til å frigjøre seg fra det syndrom Grimnes så utmerket beskriver.

Loven om nasjonal ungdomstjeneste . . .

(Forts. fra s. 7)

tone seg som ytterst eiendommelig.

Det kunne i og for seg være mulig å se en artikkel i «Nasjonalungdommens» januarnummer, «En organisasjon for all norsk ungdom er kravet vi stiller», som et slags forvarsel om den kommende lov. Men to innvendinger reiser seg her: Uklare som kompetansesgrensene like til statsmakten var — og for den saks skyld også videre forble — har det ikke sannsynligheten for seg at Quisling via mellommann, uten forutgående klarering og uten organisatorisk forarbeid skulle varsle et slikt prosjekt. Heller ikke har det noen rimelig formodning for seg at en planlegger på lang sikt som Quisling skulle la seg i den grad rive med av en slik artikkel at han så å si på sparket skulle

gjøre ideen til en hoved- og kampsak for sin regjering. Den ville så allikevel opplagt få problemer og oppgaver nok å stri med, uten dette i tillegg.

Artikkelens forfatter kan meddele at den hverken var inspirert av eller klarert med Quisling eller noen annen. Den var helt og holdent hans eget produkt, og innholdet å anse som et fremtidsmål. Utsagnet er i seg selv fullt ut troverdig, og sees altså også å støttes av de ellers foreliggende omstendigheter og de slutninger som kan trekkes av disse.

Samme kilde kan videre berette at han en av de første februar dager i 1942 av et medlem av «Einsatzstab Wegener» fikk seg forelagt en kort tekst med anmodning om å oversette den til norsk. (Hjemmelsmannen var medlem av Ungdomsførens stab. Einsatzstab Wegener var fellesbetegnelsen for Reichskommissars diverse «rådgivere» tildelt Nasjonal Samling. Staben var forsåvidt å anse som et redskap for RK's politikk.) Det viste seg å være en lovtekst — nettopp loven om ungdomstjeneste. Oversetterens innvending: at en slik lov umulig kunne gjennomføres med praktisk talt alle egnede lederemner ved fronten, parerte «Berater»-en ved å henvise til hans egen artikkel, og kunne dertil opplyse at saken allerede var avgjort på «høyere hold». Dette er kjernen i den gitte framstilling. Den like etter offentliggjorte lov opplyses å være ord for ord identisk med hans egen oversettelse.

Det er etter dette altså grunn til å fastslå, utenfor rimelig tvil, at initiativet til loven var tysk. Med «høyere hold» må i tidens sammenheng og «amtdeutsche» språkbruk forståes Reichskommissar, idet den brukte omskrivning for sentrale myndigheter (Berlin) var «høyeste» og for Hitler selv «allerhøyeste hold». Så langt kan kjensgjerningene ansees fastslått. Det spørsmål som deretter melder seg, ville først kunne besvares ut fra materiale som forfatteren ikke kjenner, om det i det hele tatt finnes: Hva var Terbovens hensikt med å påtrumfe Quisling en overraskende improvisasjon som etter alle fornuftige beregninger bare kunne føre til vanskeligheter for hans påtroppende regjering?

Det er tilstrekkelig kjent at Terboven i Quisling så en ytterst plagsom rival og en trusel mot hans stilling i Norge som statholder av Führers Gnaden, og at han i adskillige påviste tilfeller gjorde sitt beste — eller verste — for å kompromittere ham i såvel norske som tyske øyne. Kloss opp til dette i tid ligger hans berømmelige tale ved statsakten, hvis mest bemerkelsesverdige innhold er et langt og rasende angrep på personen

Berggrav. Det kunne ikke tjene til annet enn i fiendtlig propaganda å få hele seremonien til å fremstå som en krigserklæring mot kirke og kristendom. Quislings forbitrelse og fortvilelse over dette mester-trick er kjent. Sammenholdt med den i enhver forstand uøviske opptreden på Akershus kan derfor initiativet til ungdomstjenesten på dette gitte tidspunkt rimelig tolkes som nok et macchiavellisk Terboven-trekk mot Quisling: Han kunne regne med at Quisling allikevel ikke ville oppgi det han så langt syntes å ha vunnet, og derved utsikten til å komme lengre, ved blankt å avvise RKs initiativ. Gjorde han det, ville han i Berlin kunne fremstilles som absolutt umulig å samarbeide med, og loven der på plausibel måtte kunne fremstilles som gagnlig for tyske interesser. Godtok han den, ville motstand og manglende evne til gjennomføring kunne brukes som nok et argument for hans uskikkethet som leder og en hindring for den indre ro og fred som okkupasjonsmyndighetene ønsket.

Det understrekes at dette ikke er annet enn en slutning bygget på foreliggende analogier. Men inntil eventuelt mere lys kastes over sakens bakgrunn, fremtrer den som den sannsynligste. Det ville være meget velkomment, om noen kunne bidra med ytterligere opplysninger.

Kommunismens . . .

(Forts. fra s. 1)

forandring og tilpassing i tidligere kommuniststater som i stater som har hatt et annet system. Denne advarsel retter jeg særlig til dem som setter likhetstegn mellom nazismen og kommunismen. Det er et aldeles meningsløst likhetstegn — av mange grunner. Den vesenligste er at nazismen dro nytte av menneskenes forskjellighet, mens kommunistene fornektet den. Nå har dette muligens bare akademisk interesse, men det gir forklaring på hvordan kommunistene har kunnet ture frem og få inflytelse på tross av at deres forbrytelser mot menneskeheten langt overgår nazistenes. Forbrytelser som til overmål for en vesentlig del ble foretatt i fredstid.

Kommunismen måtte bli uduelig fordi den fornektet det som er forutsetningen for utvikling — den menneskelige individuelle skaperevne. Nazismen — med sine feil og mangler — ble effektiv på grunn av det motsatte utgangspunkt. Privat eiendomsrett, individets ansvar og plikter og belønning etter ytelse. Det ble effektivt — til godt og ondt — men det bygget

på prinsipper som storkapitalen kjente og forsto — og fryktet fra et opplyst land i Sentraleuropa som attpå til kanskje hadde revansjetanker etter Versaillesfreden.

«Kapitaliststatene» stoppet Hitler og måtte betale prisen. Kanskje var den ikke for høy. Vi må imidlertid ikke lukke øynene for kostnadene. Millioner av mennesker har betalt med liv og lykke, heim og helse, fred og frihet over hele verden. Jeg spør dere som ga kommunistene fritt slag og adgang til «det gode selskap»: Var alle de døde og undertrykte legale utgifter, salderingsposter som skulle få vestens velstand til å balansere?

Dere har følt et komplekst ansvar for folk i fjerne strøk. Det har utløst en hjelp som er blitt sørgelig ineffektiv nettopp på grunn av de kommunistiske systemer som har herjet mottakerlandene. Nå er et nytt ansvarsområde veltet frem. Det burde også gi kompleks. Det kommer vel også til å utløse internasjonale hjelpeaksjoner. Er det naivt å håpe på at hjelpen nå ikke blir gitt for å sementere markistenes udugelighet?

Tilbake til folket? . . .

(Forts. fra s. 2)

opplevde vi *ingen ordrenekt*, nemleg under aksjonen mot jødane hausten 1942. Heile tida frå sommaren 1940, da administrasjonsrådet styrte kongeriket, fekk jødane spesialbehandling. Arrestasjonen oktober 1942 gjekk også greitt — og tru ikkje at det berre var dei fæle NS-politifolka som sank dei saman og sende dei avstad.

— Då blir det og lettare å skjønne at den politiembetsmannen som hadde det tekniske *ansvaret* for mykje av aksjonen mot jødane hausten 1942 blei frikjend etter krigen. «Han hadde nemlig i en senere fase av krigen hjulpet hjemmefronten, og dette *oppveide* hans befattning med jødeaksjonene» (Sitat slutt)

Fordømmelsen og hånen er tåpenes argument, og da dessverre tåpene ofte er i flertall, vil alle historiens sannheter og erfaringer ikke tale til dem.

Vi nekter å tro at programlederen, Nils Gunnar *Lie*, hører til disse, men at han nok mangler det moralske mot til å hindre utglidninger og ensretning i programmer av denne art. Der som ikke Astræa, den jomfruelige gudinne for rettferdigheten, forlenget hadde forlatt jorden på grunn av menneskehetens stigende forderv, hadde hun sikkert hvisket såvel Nils Gunnar *Lie*, som Berthold *Grünfeld*, noen ord i øret.

Det var også rettferden Marna *Melsom Pedersen* etterlyste, da hun påpekte at vårt land idag befant seg i det farligste av alle diktaturer, nemlig demokratiets diktatur, som hadde gitt henne yrkesforbud livet igjennom på grunn av sine meninger. Noe som etter sending fikk krigsseiler *Strandberg* til å utbryte: — Vi kunne jo bare feid over dere med en tommygun.

Hva med pressens reaksjoner, hvis det var *Marna Melsom Pedersen* som hadde sagt dette?

I stedet fikk hun ros av den eneste tolerante motstandsmann i panelet, forfatteren Ragnar *Ullstein*: — Jeg synes du var god, jeg, stri som vanlig.

Og den blomsten fortjenete hun.

Flere forsoningsmøter?

NEI, la oss for all del slippe. Skån oss for debatter av denne type, hvor motstandernes bidrag utelukkende går ut på å forhåne og skitne til alt det som opprinnelig var rent og vakkert for oss.

Tilbake til folket?

NEI, bestemt ikke, hvis bevingelsene er anger, hulk og bønner om tilgivelse, — og der ved svik av våre idealer.

Da heller fortsatt stå på vår side av kløften, i samvær med mennesker vi er glade i, — med venner hvor vennskapet er bygget opp på forhold som ligger utenfor hverdagen.

16 dagers veteranur med buss til Ulrichsbergstevnet i Østerrike. Avreise 27. september.

Påstigningsmulighet i Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Drammen og Oslo. Vi besøker Bad Kissingen, Salzburg, Berchtesgaden, Wien, utflukt til Burgenland, Graz, Klagenfurt, Wörthersee, *Ulrichsberg*, Brennerpasset, Seefeld med tyroleraften, Kassel, *Fallingbostel* med kameratkveld. Retur med Jahre Line fra Kiel 11. oktober kl. 13.30, ankomst Oslo neste dag kl. 09.00. Bussen returnerer til utgangspunktene. Pris kr. 6.990,- pr. person. Ved fulltegning noe rimeligere. Dobbelte lugarer med dusj og toalett. Førsteklasses buss med alle fasiliteter. Hoteller av høy standard. Inkludert 15 frokoster og 15 tre retters middager. Reiseleder under hele turen. Be om program. Tlf. 03-81 90 44 eller 02-64 08 03. Påmelding snarest mulig. Forbehold.

FOLK^{og} LAND

DET ER PRODUKSJON VI LEVER AV

Den som gir te'n tigg' . . .

Et gammelt norsk ordtak lyder slik: «Den som gir te'n tigg', ska slås te'n ligg'». Det er ord norske politikere bør merke seg. En rekke av dem forsøker å overgå hverandre i å bevilge milliarder til andre deler av verden og til andre folkeslag. Imens blir nøden på mange sektorer i Norge større og større, ikke minst blant syke og eldre mennesker. En av våre diktere sa det slik: «Hva du evner, kast av i de nærmeste krav». Først når de nærmeste krav er dekket, kan man opptre som julenisse. Nå er selvfølgelig en av grunnene til nøden at den offentlige sektor er alt for stor og pengeslukende, og at vi også internt sløser med penger til en rekke ting som ikke er det offentliges sak. Men enten får politikerne ordne opp i dette eller holde opp med å sende penger ut av landet til vi eventuelt har et overskudd å gi bort. Hvis de ikke tar seg dette ad notam, vil de en dag måtte finne seg i å bli «slått til de ligg'». Og enda vil det bli adskillig mindre ubehagelig enn det de i dag utsetter gamle og syke mennesker for.

Hold opp å kalle oss landssvikere!

Av Trygve Engen

Etter Nils Gunnar Lies fjernsynsprogram 3.5 har det vært mye snakk om forsoning, nemlig mellom oss «uttøtte», tidligere NS, og disse som i de siste 50 år har gått omkring og kalt seg sjøl «gode nordmenn». De fabler om en slags «tilgivelse» som vi aller nådigst skal bli til del, på betingelse av at vi «skammer oss» og «angrer». (Apropos skam: Hva i Herrens navn skulle f.eks. Lars Jacob Krogh og Annelise Dørum ha å skamme seg over? At deres foreldre kanskje tillot seg å ha en annen mening enn eksilkomiteen i London?)

Har man egentlig tenkt over hva det er man krever av oss? At vi, i likhet med ofrene for de beryktede Moskva-prosessene, skal stå fram og bekjenne en alvorlig forbrytelse som vi ikke en gang har drømt om å begå? Her er det nemlig hunden ligger begravd. Og her har man den eneste farbare vei til virkelig forsoning: Hold opp med å kalle oss landssvikere, for det vet «de gode» svært godt at vi aldri har vært!

Hvis man for alvor mener at det marxist-infiserte, parlamentariske «demokratiet» er mere i samsvar med Grunnlovens ånd en Quislings *faglige folkestyre*, så vær så gode å fortelle oss hva

som var så galt med det sistnevnte. Bare skjell oss ut hvis de finner det formålstjenlig, det rører oss ikke lenger om de kaller oss «nazister», «nazisvin» eller «djevler». Bare ikke landssvikere, for det sårer oss innerst i sjelen! Fordi det nettopp var kjærligheten til land og folk som var det bærende element i NSs ideologi.

For en overbevist NS-tilhenger er det *absolutt umulig* å erkjenne seg skyldig i forbrytelse mot straffelovens § 86 uten å gjøre seg sjøl til hykler og kujon. Noe annerledes ville det stilt seg, hvis man hadde siktet oss etter § 98 i samme lov, og kalt oss revolusjonære. Også i det tilfellet ville skyldspørsmålet vært temmelig tvilsomt. Men det ville vært en viss porsjon fornuft i en slik anklage. Anvendelsen av § 86 gjør det hele meningsløst, til med komisk! Det komiske understrekes ytterligere derved at mange tusen såkalte «landssvikere» slapp med en *bot* på noen hundre kroner. «En landssvikers vei er til galgen», skrev Erling Bjørnson, og uttrykte dermed en sund og riktig forståelse av begrepet landssvik (forræderi).

Konklusjon: Hold opp med å kalle oss landssvikere!

(«Nationen» 29/6-90)

Grunnlaget for Nasjonal Samlings økonomiske tenkning var enkelt og greit: Det er produksjon vi lever av, dvs. fremstilling av varer som vårt folk trenger for å leve, eller som vi kan selge til andre og derved skaffe oss penger til å kjøpe varer vi ikke selv kan fremstille. Overskuddet av produksjonen betaler for alle andre tjenester som moderne mennesker gjerne vil ha. Man må være sosialøkonom for ikke å forstå dette logiske resonnement.

Tanker som dette blir i dag sett på som den rene toskeskap. Man skiller i dag ikke engang mellom inntekter og utgifter. I det man kaller «nasjonalbudsjett» fører man faktisk rene utgifter opp som inntekter. Hvis man brekker armen og får den spjelket, har man faktisk bidratt med en post på *inntektssiden*. Langt grellere eksempler kunne nevnes, men vi tar frem dette enkle eksempel for å vise hvor forvridd tankegangen er.

Nå skal man imidlertid vokte seg vel for å definere ordet produksjon for snevert. Det er helt klart at en rekke ting som vanligvis kalles tjenester, inngår i selve produksjonsprosessen. Et gammelt ord sier at en produsert vare er av null verdi så lenge den blir stående i fabrikkporten. Først når den er fremme hos kjøperen, hos den som trenger varen, er den noe annet enn en verdiløs gjenstand. Derfor er f.eks. transport og markedsfø-

Av Hans Olavsens

ring produktive og verdiskapende. Det vil til og med ofte være slik at markedsføringen kan være det avgjørende moment for opprettholdelse av produksjon i det hele tatt.

En vesentlig årsak til Norges anstrengte økonomiske situasjon er at en alt for liten del av befolkningen er i produktiv virksomhet. Et annet problem er at en del av vår produktive virksomhet ikke gir overskudd. Det gjelder f.eks. så viktige områder som jordbruket og delvis også fiskeriene. At vi her i Norge ikke greier å gjøre fiskeriene til en inntektsbringende næring, er en ren fallitterklæring. Bortsett fra internasjonale handelssperre som vi delvis selv er skyld i, kan dette bare skyldes tre ting: Feilaktig organisering av næringen, mangelfull foredling og en markedsføring som ikke holder mål. For jordbruket er det litt mer komplisert. Vi har jo ikke de aller beste forhold for produksjon av jordbruksprodukter. Likevel burde det finnes muligheter for å forbedre lønnsomheten. Vi produserer f.eks. grønsaker som på grunn av de lange, lyse dagene åpenbart er av bedre kvalitet enn hva som produseres lenger sør. De bør kunne eksporteres til gode priser om man bare markedsførte disse varen riktig. Vi er også et av de få land i Europa som har en TBC-fri

kvegbestand. Vi har overskudd av melkeprodukter og burde i større utstrekning enn nå kunne selge dem på grunn av deres overlegne kvalitet og til gode priser.

Nå vil selvfølgelig en rekke mennesker i nyttige yrker protestere mot at de ikke er produktive. Det er f.eks. innlysende at vi trenger helsetjenester, og sydentilbud er noe moderne mennesker setter stor pris på. Det er bare det å si at det ikke finnes penger til slike ting hvis ikke produksjonslivet gir overskudd. Vi kan hverken leve av helsetjenester eller egne turistreiser.

Det vanskeligste området av alle er offentlig administrasjon. Den er pr. definisjon uproduktiv. Det kommer ikke en øre samfunnsmessig overskudd ut av den. Selvfølgelig trenger vi til en viss grad denne administrasjon, men et hovedproblem i vår økonomiske situasjon er at denne sektor har vokset seg alt for stor. En avgjørende bedring av vår økonomi vil kunne oppnås dersom en betydelig del av arbeidskraften i det administrative apparat kunne overføres til produktiv virksomhet.

Tilbake til utgangspunktet: Før landets politiske ledelse — som Nasjonal Samling — innser at det er produksjon og intet annet vi lever av, vil Norges og alle nordmenns økonomiske situasjon ikke kunne bedres. Som det også er sagt: Vi kan ikke leve av å klippe håret på hverandre.

Voldshandlinger som er fortiet

Av John Sand

For noen år siden gjennomgikk jeg i studieøyemed en del mikrofilm av Oslo-aviser fra årene etter krigen. I Morgenbladet 13/10-47 fant jeg en appell «Gi av et godt hjerte» av Odd Nansen. Her sto det bl.a.

«Etter å ha talt med en rekke pålitelige folk, som ved selvsyn har konstatert den ubeskrivelige nød og elendighet, er jeg overbevist om at ikke Europa, ja, ikke hele menneskeheten noen sinne har stått overfor en lignende katastrofe som den som nå truer millioner og atter millioner av medmennesker med undergang».

Jeg visste meget vel hva Odd Nansen sto for. Hans budskap kunne jeg ikke ignorere. Likevel. Jeg skjønnte ingen ting. Katastrofer er jo noe avisene slår

stort opp. Og når Nansen beskrev katastrofen som den verste i menneskehetens historie, regnet jeg det som selvsagt at jeg måtte finne noe om dette i aviser fra den tid. Jeg gjennomgikk flere, men fant ikke en linje om noen katastrofe.

Først i dag forstår jeg at Odd Nansen hadde full dekning for sine ord. Jeg har fått se deler av en rapport fra den amerikanske senator William Langer fra april 1950. Her heter det bl.a.:

«Massefordrivelsene er en av de største forbrytelser som vi har direkte andel i. Det er utrolig at amerikanerne er involvert i en slik voldshandling som disse massefordrivelsene er. I hele historien finnes ikke en så avskyelig forbrytelse nedtegnet som berettelsen om hva som fore-

gikk i Øst- og Mellom-Europa. Hele 15—20 millioner mennesker ble rykket opp med roten fra sine tusenårige bosteder og kastet ut i et levende helvete eller drevet som kveg gjennom Øst-Europas ruiner. Kvinner og barn, gamle og hjelpeløse, skyldige og uskyldige er blitt utsatt for hittil uovertrufne voldshandlinger».

Jeg må tilføye at jeg for en del år siden leste en beretning som het «Kvinne i Prag». Her ble det gitt en rystende beskrivelse av den vold som etter krigen ble utøvet mot kvinner av tysk herkomst. Skildringen var så full av rystende detaljer at jeg tok den med en klype salt. I dag skjønner jeg at jeg kunne ha unnvært saltet.

Nordlandsposten 3/4

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 11—15.

Onsdag også 18—20.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.